

**VOORONTWERP VAN WET TOT REGELING
VAN HET REISCONTRACT**

Studie gerealiseerd door:

**E. Balate
Universiteit van Mons-Hainaut
Place du Parc, 20
7000 Mons**

INHOUD

1. Algemene toelichting	3
2. Bijzondere toelichting.....	7
3. Ontwerp van wet.....	23

ALGEMENE TOELICHTING

De wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling vond destijds zijn oorsprong in de verplichting van de Belgische Staat om de richtlijn 90/314/EG van de Raad van 13 juni 1990¹ betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten om te zetten. De richtlijn zelf bevat een reeks beschermingsregels bestemd om het aanbod van reizen beter te omkaderen.

De richtlijn berust op een analyse van een markt die in 15 jaar, hoe kan het anders, snel is geëvolueerd. Het traditionele onderscheid dat in de richtlijn, en dus ook in de Belgische wet van 16 februari 1994 wordt gemaakt tussen touroperator en reisbemiddelaar, is vandaag de dag totaal achterhaald, gezien het uitgebreide aanbod van reizen en vooral, de diversiteit van dit aanbod.

Verscheidene studies hebben aangetoond, dat de wet van 16 februari 1994 niet langer is aangepast aan het huidige aanbod van toeristische diensten, in de ruime zin van het woord. De noodzaak van een reeks ingrijpende wijzigingen² werd bevestigd in een verslag van het Europees Parlement van 19 december 2001 over de algemene aspecten van het consumentenbeschermingsbeleid en meer in het bijzonder van de voorlichting van de consument in het licht van de toepassing van richtlijn 90/314/EG.

In dit verslag wordt rekening gehouden met de jurisprudentie van het Hof van Justitie voor het interpreteren van voormelde richtlijn, en wordt gewag gemaakt van de massale toename van het aantal goedkope vluchten en internetboekingen, waarbij de consumenten meer worden aangemoedigd om zelf hun reizen te boeken. Zo wordt ook de nadruk gelegd op nieuwe vormen van toeristische dienstverlening, namelijk de pakketreizen van minder dan 24 uur, en wordt het gebrek aan transparantie onderstreept inzake prijzen en kenmerken van de voorgestelde toeristische diensten. In februari 2005 werd een verslag goedgekeurd door de European Consumer Law Group, waardoor de – terecht – bekommernis en noodzaak om een aanpassing van de wet aan de geheroriënteerde markt te overwegen nog acuter gesteld werd³.

Enige tijd voordien – toen het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 16 februari 1994⁴ tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling werd aangenomen – was trouwens al gewezen op de noodzaak van een betere bescherming van de consument tegen insolventie van reisorganisatoren of –bemiddelaars.

Er weze aan herinnerd dat de zomer van 2001 bijzonder penibel was voor de reizigers, die ondanks het feit dat ze met hun reisbureau een wettelijk contract hadden afgesloten, niet van de prestaties, zoals de vliegtuigreis, hebben kunnen genieten, ingevolge de weigering van de vliegtuigmaatschappij om de prijzen te aanvaarden van een insolvente reisorganisator.

Dit wetsontwerp kwam jammer genoeg niet van de grond.

Meer recent nog werd naar aanleiding van een akkoord tussen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, en de Universit  de Mons-Hainaut door laatstgenoemde universiteit een werkdocument opgesteld waarin de vinger wordt gelegd op een reeks noden, die zowel duidelijk worden op de markt als in het beleid dat meer en meer gericht is op een betere bescherming van de consument.

In samenwerking met de vzw. Test-Aankoop werd een beschrijvende marktstudie gerealiseerd.

Uit deze studie is gebleken dat de hierboven vermelde hypothesen gegrond zijn. Zo werden elf soorten reiscontracten onderzocht; een diepgaande reflectie over het aanbod van reizen bleek hoognodig. Het is de absolute ambitie van het huidige ontwerp, een antwoord te bieden op de vragen, die worden opgeroepen bij het afstemmen van het “duo” organisator/bemiddelaar op de huidige markt. De eerste hervormingsas draait hoofdzakelijk rond het herschrijven van het toepassingsgebied van de wet. Doel is te vereenvoudigen.

Enkele jaren geleden werd het Belgisch recht verrijkt met een zeer volledige definitie van het begrip « verkoper », volgens de termen van artikel 1 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument. Dit ruime begrip kan – terecht – worden beschouwd als het

¹ P.B.E.G., 1990, L158, 23.06.1990, p.0059

² A5-0463/2001.

³ ECLG/039/05, februari 2005, Protecting the Rights of Passengers and Holidaymakers.

⁴ Doc. 50 1993/001, 30 juli 2002.

sluutbegrip inzake reizen. Voor de gebruiker, waarvan hierna sprake is, is het immers essentieel een economisch betrouwbare partner te hebben. Of die economische partner nu bemiddelaar, d.w.z. reisdistributeur is, of reisproducent, d.w.z. touroperator is, doet er in veel gevallen niet veel toe. De rechtstreekse verkoop is duidelijk toegestaan, en de consument bevindt zich dan ook in heel wat gevallen in een situatie waarbij er maar één medecontractant is, namelijk de reisontwerper of de organisator. Doet de meer traditionele consument een beroep op een bemiddelaar, welke ook, dan mag dit niet tot het verlies van de keuzemogelijkheid leiden, om in geval van klachten op te treden tegen de reisorganisator. Zoals in het gekende traditionele verkoopschema, moet de kwaliteitgarantie, die aan de reis vasthangt, zowel kunnen worden gezocht bij de "reisbemiddelaar-distributeur" als bij de "reisproducent-organisator". In het huidige wetsontwerp wordt bijgevolg dan ook gewoon afgestapt van het traditionele onderscheid tussen reisbemiddelaar en reisorganisator, en wordt in de plaats daarvan een eenvormig begrip gehanteerd, namelijk het begrip "reisverkoper". Door deze vereenvoudiging worden de aansprakelijkheid van de distributeur en die van de producent uiteraard ook over dezelfde kam geschoren. Deze wet – behoeft dit nog betoog? – kadert in een politiek van consumentenbescherming, en het spreekt dan ook voor zich dat ernaar wordt gestreefd, die consument een betrouwbare partner te garanderen.

Volgens dezelfde gedachte is ook gebleken, dat de definitie van begunstigde van de bescherming aan verruiming toe was. De beoogde bescherming heeft immers betrekking op elke persoon die een reiscontract aangeboden krijgt. In heel wat gevallen rechtvaardigt het verschil in bevoegdheid tussen gebruiker en verkoper de nood aan bescherming. In dit verband moet wel onmiddellijk worden benadrukt dat het huidige voorontwerp de uitvoerende macht expliciete bevoegdheid verleent om sommige categorieën van reiscontracten van de werkingssfeer van de wet uit te sluiten, voor zover deze reizen in een zuiver professionele sfeer kaderen. Inderdaad, indien ondernemingen in bepaalde gevallen voor hun personeel een reis organiseren, lijkt het evident dat bepaalde – hierna besproken – logge regels onaanpast en dus contraproductief zijn. Via een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, kan een afwijking worden bepaald voor gelijkaardige situaties, zodat die niet onder het toepassingsgebied vallen.

Dit ontwerp beoogt eveneens een wijziging van het voorwerp van het contract. Thans is het zo, dat overeenkomstig de richtlijn, ten minste twee van de drie diensten voorzien in de wet aanwezig moeten zijn in het aanbod, opdat dit kan worden toegepast. Deze diensten kunnen worden gecombineerd. Het betreft diensten inzake vervoer, logies, of andere toeristische diensten die al dan niet bijkomstig zijn ten opzichte van het vervoer of het logies. Afzonderlijke prestaties die een reis of een verblijf mogelijk maken komen eveneens in aanmerking voor het toepassingsgebied van de wet.

Het marktonderzoek heeft aangetoond, dat de aldus in de wet beoogde hypothese, ook al blijft ze zeker de meeste gevallen dekken, toch niet langer volstond om de vele nieuwe formules te regelen.

Hypothesen zoals volpension of het geven van een routebeschrijving indien de reiziger zijn eigen voertuig gebruikt, of de talrijke gelegenheden, verdienen zeker een bijzondere aandacht vanwege de wetgever.

Begrippen zoals « dynamisch pakket » leiden ertoe, dat de consument zelf zijn reis samenstelt, naar aanleiding van een advertentie of een website van een touroperator. Zo kan bijvoorbeeld een hotelketen worden voorgesteld. Een luchtvaartmaatschappij kan zelf doorverwijzen naar een autoverhuurfirma of naar een andere hotelketen. In al deze gevallen blijkt, dat het voorwerp zelf van de reis moet worden gedefinieerd, om een optimale bescherming van de consument te garanderen.

De enige uitzondering, die thans volledig buiten de toepassings sfeer van de wet lijkt te vallen is de tekoopaanbieding van vervoerbewijzen. De ticketverkoop op zich, ongeacht of het voor de trein of het vliegtuig is, staat gelijk met de uitsluitende distributie van een vervoerbewijs, die uiteraard niet binnen het toepassingsveld van de wet kan vallen. Maar, zoals verder zal worden gepreciseerd, indien het uitreiken van het vervoerbewijs gepaard gaat met bijkomstige diensten, is de wet uiteraard wel van toepassing.

De voorgestelde tekst strekt er eveneens toe, de wet, zodra de definities en het toepassingsgebied zijn bepaald, te verrijken met een hoofdstuk in verband met de toegang tot de markt. In dit verband dient eraan herinnerd, dat overeenkomstig de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd door de wet van 16 juli 1993, de gefedereerde overheden bevoegd zijn inzake toegang tot het beroep wat betreft de reissector. Via het statuut van de reisbureaus en de toegang tot het beroep komen ze aldus tussenbeide, om de betrokken ondernemingen een gepast kwaliteitsniveau te garanderen. Dit is niet de bedoeling van het huidige voorontwerp, dat binnen het interventiegebied blijft van de federale overheden, belast met de consumentenbescherming. De regels die de economische actoren moesten volgen om de consument te beschermen in zijn relaties met de verkoper, blijven onder de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever

vallen. Bijgevolg zullen de regels inzake insolventie, in termen van toegang tot de markt, op grond van artikel 7 van richtlijn 90/314/EG van de Raad van 13 juni 1990 in een specifiek hoofdstuk behandeld worden. Daarbij wordt uiteraard niet geraakt aan de bevoegdheden van de gefedereerde entiteiten, die de taak hebben de nodige maatregelen te nemen om de sector te organiseren.

De regels die nu vervat zijn in de artikelen 36 en volgende van de wet, in een hoofdstuk « slotbepalingen », krijgen in deze nieuwe regie meer coherentie. De hier voorgestelde tekst komt ook meer specifiek en ruimschoots tegemoet aan de knelpunten van het hierboven reeds vermelde wetsontwerp van 30 juli 2002.

Een derde hoofdstuk betreft de promotie en de informatie. De tekst van de bepalingen inzake publiciteit moest in zijn geheel minder zwaar worden. De bepalingen van de artikelen 20 en volgende van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument volstaan ruimschoots om de verschillende problemen te dekken, die zich zouden kunnen voordoen op het vlak van publiciteit in de toeristische sector. Het is daarentegen wel nuttig gebleken, de informatieplicht enigszins anders op te vatten en los te zien van het traditionele model, namelijk de brochure. Deze drager is nog steeds ruim aanwezig in heel wat sectoren, maar is op zich niet langer voldoende, en heel vaak wordt dan ook vastgesteld, dat de informatie op voorhand via andere dragers kan worden verspreid, onder meer via technieken van communicatie op afstand. In dat verband moet op een eigenaardigheidje in de wet worden gewezen, wat betreft de evenredigheid van het voorschot waarvan reeds sprake in dit stadium van prijsinformatie.

Ook is het voor bepaalde soorten toeristische prestaties bijzonder nuttig gebleken, het accent te leggen op een raadgevingsplicht voor de reisverkopers. Het is immers zeker geen luxe, dat gezien de prestaties die in bepaalde gevallen van de reiziger worden verlangd, de reiziger op voorhand wordt geïnformeerd.

Denke men bijvoorbeeld aan de vereiste van een minimale fysieke conditie, in het kader van georganiseerde trekkings. Een ander voorbeeld : gelet op de andere voedingsgewoonten in veel landen, is het vaak vereist dat de verkoper de reiziger op voorhand op de hoogte brengt van de gezondheidsrisico's die daaraan verbonden zijn.

De tekst omvat eveneens specifieke regels bestemd om de doorzichtigheid van het contract te bevorderen, meer bepaald wat de prijs en de mogelijke prijsschommelingen betreft.

Inderdaad, ook al kan in sommige gevallen een prijsherziening worden overwogen, dan nog moet de reiziger over voldoende parameters kunnen beschikken om de reële invloed van deze parameters op de prijswijziging te kunnen inschatten.

In een vijfde deel van de nieuwe wet worden de regels inzake de verbreking en de niet-uitvoering van het reiscontract samengesmolten en gereorganiseerd. Voor een strikte naleving van de verplichtingen van richtlijn 90/314/EG 4/CE bleek een duidelijk onderscheid tussen de gevallen van verbreking en die van ontbinding nuttig.

Men stelt immers vast, dat het nagestreefde doel er in heel wat gevallen in bestaat, de ontbinding te omkaderen en de gevolgen verbonden aan de overmacht te beperken. Zo strekt de tekst van het ontwerp er ook toe, de Ministerraad te machtigen om indicatieve tabellen te aanvaarden die als referentie kunnen dienen bij het vergoeden van de geleden schade.

Meer in het bijzonder, in geval van niet-uitvoering van een reiscontract te wijten aan moeilijkheden die de organisator in het buitenland ondervindt, zal de nadruk worden gelegd op de noodzaak om in de mate van het mogelijke alternatieve oplossingen te zoeken, in overleg met de reiziger.

Wat ten slotte de rechtsvorderingen en controlemaatregelen betreft, hoeft de wet niet a priori te worden gewijzigd. Enkel de verjaringstermijn van twee jaar, zoals momenteel in de wet bepaald, bleek te kort.

Zo is de eenjarige verjaringstermijn voor de vorderingen die geen letsel met zich meebrengen ook zeer nadelig voor de consument.

Bovendien kan geen enkel objectief element een dergelijk onderscheid tussen de sector van het reiscontract en de andere domeinen, onderworpen aan het algemene verjaringsstelsel, rechtvaardigen.

De huidige hervorming komt ten opzichte van de omzetting van richtlijn 90/314/EG neer op een volledige herwerking van de tekst.

Afgezien van het feit, dat deze herwerkte wet niet langer slaafs het plan van de richtlijn volgt, wordt er toch voor gewaakt dat aan alle verplichtingen, die zijn opgesomd in de artikelen 1 tot 7, wordt tegemoet gekomen.

In sommige gevallen werd de bescherming gevoelig verhoogd. Er wordt aan herinnerd dat artikel 8 van de richtlijn de lidstaten de mogelijkheid biedt, strengere bepalingen te handhaven op het onder de richtlijn vallende gebied.

Ook werd voor de interpretatie van de richtlijn, meer specifiek rekening gehouden met de talrijke arresten uitgebracht door het Hof van Justitie.

Tot slot werd in dit voorontwerp ook rekening gehouden met de jurisprudentie van de Geschillencommissie Reizen, om na te gaan of, in bepaalde sectoren, de hervormde wet remedie kan brengen voor de behandelde gevallen of situaties van ontevredenheid die daaruit voortvloeiden. Ook werd rekening gehouden met het belangrijke werk dat door de Faculteit van Leuven werd verricht ter gelegenheid van het colloquium dat in 2005 werd georganiseerd rond het thema « Een reis door het recht. Het reisrecht anders bekeken⁵ »

⁵ Jura Falconis, Larcier, 2005, p. 317

BIJZONDERE TOELICHTING

BESPREKING VAN DE ARTIKELEN

Artikel 1

De materie heeft betrekking op de consumentenbelangen, en is dus een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Hoofdstuk I. Definitie en toepassingsgebied

Art. 2

Artikel 2 van het wetsontwerp bepaalt enerzijds het toepassingsgebied *ratione materiae* en, anderzijds, het toepassingsgebied *ratione personae*. Zoals aangegeven in de algemene toelichting, breekt het toepassingsgebied met de oplossingen die tot nog toe werden aangereikt door de wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling. De tekst is nochtans een adequate omzetting van het toepassingsgebied zoals gedefinieerd in richtlijn 90/314/EG van de Raad van 13 juni 1990 betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreis pakketten. Ter herinnering : in de richtlijn wordt het toepassingsgebied *ratione materiae* en *ratione personae* als volgt gedefinieerd :

« In deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. pakket: de van tevoren georganiseerde combinatie van niet minder dan twee van de volgende diensten, welke voor een gezamenlijke prijs wordt verkocht of ten verkoop aangeboden en een periode van meer dan 24 uur beslaat of een overnachting behelst:

a) vervoer,

b) logies,

c) andere, niet met vervoer of logies verband houdende toeristische diensten die een significant deel van het pakket uitmaken.

Afzonderlijke facturering van diverse onderdelen van een zelfde pakket ontslaat de organisator of de doorverkoper niet van de verplichtingen van deze richtlijn;

2. organisator: de persoon die niet-incidenteel pakketten samenstelt en deze rechtstreeks of via een doorverkoper verkoopt of ten verkoop aanbiedt;

3. doorverkoper: de persoon die het door de organisator samengestelde pakket verkoopt of ten verkoop aanbiedt;

4. consument: de persoon die het pakket koopt of zich daartoe verbindt (de hoofdcontractant), of elke persoon namens wie de hoofdcontractant zich ertoe verbindt het pakket te kopen (de andere begunstigden), of elke persoon aan wie de hoofdcontractant of een van de andere begunstigden het pakket overdraagt (de cessionaris);

5. overeenkomst: de regeling die de consument bindt aan de organisator en/of de doorverkoper. »

Voor een goed begrip van de keuzes die in deze tekst naar voor werden geschoven, moet worden nagegaan of de definitie van het pakket nog aan de markt beantwoordt.

Uit die analyse is het volgende gebleken :

- De pakketreis blijft uiteraard een klassieke hypothese. De twee hoofddiensten die in de wet worden vooropgesteld zijn vervoer en logies. De drager bestaat uit een brochure die eventueel online te raadplegen is of per post of bij een reisagent kan worden verkregen.

- Reizen à la carte zijn in opmars. Combinaties van verschillende diensten worden door de consument zelf georganiseerd, of op initiatief van het reisagentschap. De "producenten" zijn van verschillende aard en het leggen van contacten kan rechtstreeks gebeuren tussen de producent en de reiziger, of via het reisagentschap.
- Bepaalde diensten bedoeld in de wet worden soms afzonderlijk aangeboden. De reisbemiddelaar, in de betekenis van de huidige wet, komt uiteraard tegemoet aan dit soort aanbiedingen. Het is de vraag of bepaalde diensten, zoals het verhuren van een voertuig, met routebeschrijving, een toeristische dienst vormen. Ook moet rekening worden gehouden met de vele gevallen van verhuur van logies waarbij de talrijke tussenpersonen zich aan hun verplichtingen onttrekken door de consument/reiziger een huurcontract te laten ondertekenen met de eigenaar alleen, die hoegenaamd geen verkoper is.
- Het contract van het type «dynamisch pakket» heeft als voornaamste kenmerk, dat een engagement met een andere dienstverlener wordt aangeboden, ofwel via een advertentie, ofwel via de site van de touroperator of van het reisagentschap. Er wordt een hotelketen gesuggereerd, of nog, een vliegmaatschappij, of een vervoersfirma. Dit soort reserveringen wordt door de consument in veel gevallen gedaan naar aanleiding van een techniek van verkoop op afstand.
- De prestaties van culturele aard en de educatieve reizen kennen een reëel succes.

In het licht van deze verschillende hypothesen stelt dit wetsontwerp een reeks definities voor die alle elementen van die hypothesen omvatten en dekken. Het hoofddoel bestaat erin de consument beter te beschermen, zodat hij zich met een zo veilig mogelijk gevoel contractueel kan verbinden (uitgezonderd dan wat de afgifte van vervoerbewijzen betreft).

De dynamische wijze waarop in sommige gevallen de reis wordt voorbereid maakt een verwijzing naar een "van te voren georganiseerde" combinatie van de verschillende diensten van de reis onnodig. Deze verwijzing dient in de nieuwe wet niet langer voor te komen.

Artikel 2, § 1, 1°, a) stemt in grote mate overeen met de reeds gekende hypothesen en volgt de voornoemde richtlijn.

Artikel 2, § 1, 1°, b) brengt meer vernieuwing. Het dekt één enkele prestatie, de toeristische dienst. De opsomming dekt talrijke voorbeelden, zoals eendagstoerisme, met uitzondering van het vervoercontract, en legt de operatoren verplichtingen op, die onvermijdelijk voortvloeien uit de organisatie die ze hebben opgericht om gelijkaardige activiteiten aan te bieden. Dat geldt voor museumbezoeken, bezoeken aan historische monumenten of voor deelname aan grote evenementen. Gezien het grote aantal situaties die aldus door de wet worden gedekt, heeft de sector uiteraard een langere aanpassingsperiode nodig. Ook moet worden nagegaan of al deze prestaties misschien niet spontaan zullen beantwoorden aan de vereisten van de wet. Het is dan ook opportuun gebleken om de datum van inwerkingtreding van dit artikel 2, § 1, 1°, b) te doen afhangen van een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Artikel 35 komt hieraan tegemoet. Het is overigens ook nuttig gebleken, gelet op het vernieuwende karakter van de wet op dit punt, om de Koning op te dragen de artikelen van de wet of de artikelgedeelten aan te duiden die op deze hypothese van toepassing zijn.

De tekst sluit, uiteraard, de natuurlijke en rechtspersonen uit die zich enkel bezighouden met de afgifte van vervoerbewijzen te land, of de luchtvervoerders die enkel instaan voor de afgifte van vervoerbewijzen, waarin een luchtvervoertraject is inbegrepen, aangevuld met een of meer trajecten te land, alsook per spoor.

In artikel 2, § 1, 2° wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen de doorverkoper en de organisator, zoals in het Europees recht wordt voorgesteld, maar wordt in de plaats daarvan het begrip "verkoper" gehanteerd. De terminologie in de Europese richtlijn wijst op een onderscheid tussen de touroperator en het reisagentschap. Maar in de voormelde wet van 16 februari 1994 creëerde dergelijk onderscheid een reeks verplichtingen die, dat is overduidelijk, tegenwoordig niet meer aan de marktvereisten beantwoorden. Meer algemeen kan men stellen dat het moderne consumentenrecht van vandaag de consument een mate van bescherming wil bieden, waarvan het voornaamste kenmerk is, dat de consument in geval van betwisting, vrije keuze heeft wanneer hij zich een product of een dienst heeft aangeschaft bij een doorverkoper. Het is immers de bedoeling, de consument in staat te stellen, zowel van de ontwerper van het product als van de doorverkoper, dezelfde garanties te eisen.

Ook al kunnen zich achteraf gevallen voordoen van schuld bijdrage, die ertoe leiden dat de distributeur en de producent onderling de last verdelen tengevolge van een tekortkoming aan een van de verplichtingen, dan mag dit soort geschil geen gevaar vormen voor de kwaliteit van de bescherming waarop de consument recht heeft.

Het huidige systeem van de wet, waarbij een reeks verplichtingen toepasbaar wordt gemaakt via een stelsel van verwijzing, is bijzonder moeilijk voor de consument. In de tekst wordt dit onderscheid dan ook eenvoudig niet langer gemaakt. De producent en de distributeur krijgen een gelijke behandeling.

Aldus wordt in de tekst afgestapt van de verschillende aansprakelijkheidsregimes die kunnen bestaan tussen de bemiddelaar en de producent.

De tekst is onder meer gebaseerd op artikel L211 van de Code du tourisme français dat van toepassing is op de natuurlijke of rechtspersonen die ongeacht de modaliteiten van hun bezoldiging, handelingen uitvoeren of aan handelingen meewerken die bestaan in het organiseren of verkopen van reizen beschreven in dat artikel, alle verplichtingen voorzien in die Code. De aldus voorgestelde tekst beantwoordt aan dit soort vereisten. Er wordt verwezen naar het bekende begrip "verkoper" zoals dat reeds bijna 15 jaar in de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument gedefinieerd staat en geïnterpreteerd wordt.

Als een consument een contract sluit met een reisagentschap, in de traditionele betekenis van het woord, dan zal het reisagentschap gehouden zijn de verschillende verplichtingen die in de wet zijn opgesomd na te komen. Is dit reisagentschap echter zelf – en dat is vaak het geval – bemiddelaar geweest voor een van de grote touroperators op de markt, dan zal diezelfde touroperator, ook al is hij niet de directe medecontractant, ook gehouden zijn tot het nakomen van zijn verplichtingen. Heeft de consument daarentegen rechtstreeks met de producent een overeenkomst gesloten, meer bepaald in het kader van een transactie via een techniek van communicatie op afstand, dan zal die verkoper exclusief gehouden zijn aan zijn verplichtingen. Een vervoerder die systematisch reiscontracten te koop aanbiedt ten voordele van een producent of een welbepaald reisagentschap, kan dan hoofdelijk gehouden zijn tot de verplichtingen die in de wet zijn opgesomd. Het is inderdaad door zijn toedoen dat de consument genoodzaakt werd via de touroperator of het reisagentschap te passeren.

Het door dit ontwerp ingevoerd systeem breidt de verplichtingen inzake reizen uit tot een bredere groep, en heeft daarmee uiteraard de ambitie de markt te saneren en ervoor te zorgen dat de consument in geen enkel geval zou worden beroofd van de garanties die de wet hem biedt. Uiteraard laat de definitie van verkoper zoals die hier wordt voorgesteld de bevoegdheden van de gefedereerde entiteiten intact, wat betreft de toegang tot de markt en wat betreft de verschillende kwalificaties of functies die in aanmerking kunnen komen in functie van hun plaats in de distributieketen van deze sector.

In artikel 2, § 1, 3° van de tekst wordt de reiziger gedefinieerd als elke persoon aan wie een reiscontract wordt aangeboden, die een reiscontract sluit of die het voordeel geniet van de prestaties van een reiscontract. In dat opzicht wordt de definitie van artikel 2, 4 van de richtlijn gevolgd. Hier moet ook rekening worden gehouden met het arrest van het Hof van Justitie van 15 juni 1999⁶, dat zich in de volgende termen heeft uitgesproken:

« Gelet op het doel van artikel 7 en deze definitie van het begrip "pakketreis", is artikel 7 ook van toepassing, indien de door de koper te betalen prijs niet overeenkomt met de totale waarde van de reis of slechts één dienst in het kader van de reis vertegenwoordigt.

Bovendien is er in de tekst van de richtlijn geen steun te vinden om de werkingssfeer van de richtlijn te beperken tot pakketreizen die aan een potentieel onbeperkt aantal consumenten worden aangeboden; een dergelijke beperking zou in strijd zijn met het doel van de richtlijn. Voor de toepasselijkheid van de richtlijn volstaat het immers, dat de reizen op het grondgebied van de Gemeenschap voor een gezamenlijke prijs worden verkocht of ten verkoop aangeboden, en dat de pakketreis ten minste twee van de in artikel 2, punt 1, van de richtlijn genoemde diensten omvat. »

Het Hof van Justitie heeft dan ook duidelijk benadrukt, dat het gereglementeerde voorwerp, namelijk de reis, en in dit specifieke geval de pakketreis, de prioriteit was waarnaar de nationale wetgevers zich moesten richten bij het omzetten van de richtlijn. Het is dus van belang dat alle hypothesen worden gedekt, zodat het mogelijk wordt dat mensen die, bijvoorbeeld, een reis winnen of aan wie een reiscontract wordt overgedragen, kunnen genieten van de toepassing van de wet.

⁶ C-140/97, Walter Rechberger et Renate Greindl, Rec. 1999, 9, I-034499.

Wat ten slotte de verkoop van reizen betreft die uitsluitend voor het zakenleven bestemd zijn, die kan uiteraard, zoals in artikel 5 zal worden aangegeven, worden uitgesloten van de gehele of gedeeltelijke toepassing van artikel 2 van de wet, indien de reiziger zijn hoedanigheid van handelaar kan aantonen.

Art. 3

Artikel 3 is niet nieuw. Het definieert het territoriale toepassingsgebied van de wet en beperkt de toepassing ervan uiteraard tot de reiscontracten die in België worden verkocht of te koop aangeboden, evenals tot de reiscontracten waarvoor de promotie in België wordt georganiseerd. Deze laatste specificering moet worden onderstreept. Door het feit, dat artikel 3 de toepassing van de wet op Belgisch grondgebied situeert, kan het systematisch promoten via een techniek van communicatie op afstand en meer bepaald via Internet, ertoe leiden, dat de reiziger denkt, dat hij automatisch onder de bescherming van de Belgische wet valt, gezien de vlotte toegankelijkheid van deze communicatie in België.

De aard van de bescherming die in artikel 4 wordt uitgewerkt rechtvaardigt een gelijkaardige uitbreiding.

Bovendien is het zo, in toepassing van artikel 3, § 2, dat ook wanneer de verkoper niet in België is gevestigd, maar via een andere verkoper handelt, deze laatste als exclusief verkoper beschouwd wordt.

Art. 4

De wet heeft betrekking op de marktorganisatie en definieert een aantal verplichtingen en rechten die kennelijk het algemeen belang inzake bescherming dienen. Het is immers de bedoeling, erover te waken dat de reiziger een maximale bescherming geniet; bijgevolg moet elk beding dat strijdig is met de wet of met de uitvoeringsbesluiten ervan, nietig worden verklaard. Aangezien de wet van openbare orde is, dient de rechter niet na te gaan of de consument uitdrukkelijk heeft verzaakt.

Een verzaking, in de veronderstelling dat ze al uitdrukkelijk werd te kennen gegeven, zou overigens geen nuttig effect hebben. Het streefdoel « bescherming » weegt immers veel zwaarder door.

Art. 5

Om de redenen opgegeven in de memorie van toelichting, onder artikel 2, is het evident dat bepaalde verplichtingen, die geheel of gedeeltelijk in de wet zijn overgenomen, niet kunnen gelden voor bepaalde vormen van wisselwerking tussen verkopers en andere handelaars die zich aldus in de onmogelijkheid kunnen bevinden om geldig reizen op maat te organiseren in het kader van professionele relaties. Om moeilijkheden te voorkomen, werd de Koning gemachtigd om via een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit uitzonderingen te bepalen op het toepassingsgebied dat men wenst te organiseren. Het spreekt voor zich dat in afwachting van dergelijke toepassingsbesluiten, de wet duidelijk wordt toegepast. Om enerzijds een progressieve inwerkingtreding van de wet te garanderen, en anderzijds spontane contractwijzigingen mogelijk te maken in functie van de nieuwe wettelijke voorschriften, zal de datum van inwerkingtreding van artikel 2, §1, 1°, b), eerste lid, worden vastgesteld in een koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad. Men wil hier het toepassingsgebied *ratione personae* of *ratione materiae* niet beperken, maar wel de markt attent maken op de cisen die door de wet worden opgelegd.

Wanneer door een regelmatige opvolging van de markt door de FOD Economie, met het oog op een evaluatie van de mate waarin de contracten op vrijwillige basis met de wet in overeenstemming worden gebracht zou blijken, dat het aantal klachten van consumenten in de sector gedekt door artikel 2, §1, 1°, b) gevoelig toeneemt, dan zou dit er onvermijdelijk toe leiden, dat de wet op deze sector toepasselijk wordt gemaakt via het mechanisme van het koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Hoofdstuk II. Financiële garanties

Art. 6

De wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling bevatte geen afzonderlijk hoofdstuk met betrekking tot de toegang tot de markt. Dit gebrek aan een specifieke regeling in de wet is te wijten aan drie redenen :

- De wetgever oordeelde dat de voorwaarde gesteld in artikel 36 geen duidelijke regel inhield in verband met toegang tot de markt, wat ongetwijfeld aan de oorsprong ligt van een interpretatieprobleem bij hoven en rechtbanken, wat de draagwijdte van artikel 36 betreft.
- In artikel 7 van de Europese richtlijn werd deze regel in feite niet echt tot voorwaarde voor toegang tot de markt gemaakt.
- Bovendien werd de wet van 21 april 1965 houdende het statuut van de reisbureaus niet door de bovenvermelde wet gewijzigd, omwille van de overdracht van bevoegdheden naar de gefedereerde entiteiten.

Het is evenwel evident dat de gedachtelijn die hier wordt gevolgd aan ten minste twee problemen moet tegemoetkomen.

Het ene probleem houdt verband met de juiste interpretatie van artikel 7 van richtlijn 90/314/EG en het andere vloeit voort uit het arrest van 14 oktober 2002 van het hof van beroep van Bergen.

De Europese richtlijn voorziet in artikel 7 dat de organisator en/of de doorverkoper die partij zijn bij de overeenkomst, dienen aan te tonen over voldoende garanties te beschikken om in geval van insolventie of faillissement te zorgen voor terugbetaling van de reeds voldane bedragen en voor repatriëring van de consument.

Naast het klassieke arrest *Erich Dillenkofler tegen de Bondsrepubliek Duitsland* van 8 oktober 1996⁷, moeten twee arresten nader worden bekeken, wil men begrijpen wat de draagwijdte is van artikel 7 van de richtlijn als voorwaarde voor de toegang tot de markt. In het perspectief van de beoordelingscorrectie door hoven en rechtbanken zoals hiervoor aangegeven. Het betreft de arresten van 14 mei 1998⁸ en van 15 juni 1999 **Walter Rechberger, Renate Greindl contre Republik Österreich**⁹.

In het tweede arrest is het probleem vrij simpel : het betreft een koppel Oostenrijkse toeristen die op voorhand aan de reisorganisator de logieskosten hebben betaald, en ingevolge de insolventie van de organisator verplicht werden diezelfde kosten nog eens aan de hotelhouder te betalen, zonet konden ze het hotel niet verlaten voor de terugreis. Het arrest is belangrijk, in dat opzicht, dat er een balans moest worden gemaakt tussen de bescherming van de consument en het risico van een kostenverhoging door de hotelhouder of elke andere toeristische dienstverlener op grond van een eventueel bestaande verzekeringsdekking.

In het arrest C-140/97 drukt het Hof zich als volgt uit:

« Om te beginnen zij eraan herinnerd, dat het doel van artikel 7 erin bestaat, de consument tegen de met insolventie of faillissement van de reisorganisator samenhangende risico's te beschermen. Zoals de Franse regering heeft opgemerkt, zijn die risico's, die vastzitten aan de tussen de consument en de organisator van de pakketreis gesloten overeenkomst, een uitvloeisel van de omstandigheid dat de reissom vooraf wordt betaald en dat niet duidelijk is hoe de aansprakelijkheid tussen de organisator en de verschillende dienstverrichters wier diensten deel uitmaken van het pakket, is verdeeld. Het ingevolge artikel 7 te bereiken resultaat houdt dus in, dat de reiziger bij insolventie of faillissement van de organisator recht heeft op terugbetaling van de bedragen die hij reeds heeft betaald, en op repatriëring (...)

Rekening houdend met de doelstellingen van de richtlijn en in het bijzonder die van artikel 7, moet dit artikel aldus worden uitgelegd, dat het ook betrekking heeft op de situatie waarin een hotelier de reiziger dwingt de verblijfskosten te betalen op grond dat die kosten hem niet door de insolvent geworden reisorganisator zijn

⁷ HvJ EG, 8 oktober 1996, arrest nr. C-178/94, *Rec.*, 1996, blz. I-04845.

⁸ C-364/96, *Verein für Konsumenteninformation contre Österreichische Kreditversicherungs AG*, *Rec.*, 1998, p. I-02949.

⁹ C-140/97, *Rec.*, 1999, p. I-03499.

voldaan. Voor de consument die de pakketreis heeft gekocht, is dat risico immers een uitvloeisel van de insolventie of het faillissement van de organisator en moet het derhalve door de door de organisator aan de consument verstrekte garanties worden gedekt.

Met betrekking tot het betoog van de Österreichische Kreditversicherungs AG en de Franse regering, dat een dergelijke uitlegging van artikel 7 de hoteliers ertoe zou kunnen brengen, steeds vaker hun toevlucht te nemen tot praktijken als in het hoofding beschreven, zij eraan herinnerd, dat zoals de Verein für Konsumenteninformation heeft opgemerkt, de verzekeraars in dergelijke gevallen hun schade desgewenst op de hoteliers kunnen verhalen en dat zij hoe dan ook beter dan de reizigers in staat zijn tegen de hoteliers te procederen. »

Het eerste arrest, dat reeds op 15 juni 1999 werd aangevoerd, is in dit denkstadium interessant, voor zover het de vijfde vraag onderzoekt gesteld door de uitspraak a quo.

De nationale rechtspraak ondervraagt inderdaad het Hof over de vraag, of het bovenvermelde artikel 7 van de richtlijn correct werd omgezet wanneer een nationale regelgeving zich beperkt tot het opleggen, voor de risicodekking, van een verzekeringscontract of een bankgarantie waarvan het bedrag ten minste 5% moet bedragen van de omzet die door de organisator in het kader van zijn activiteit werd behaald, in de loop van het voorafgaande kalenderjaar, en van een beginnend organisator vereist, dat hij vertrekt op basis van de raming van de omzet die overeenkomt met de geplande activiteit van reisorganisator zonder rekening te houden met de verhogingen van de omzet van de organisator tijdens het lopende jaar, en in geen enkele controle door de lidstaat voorziet.

Het Hof moet dus, in het verlengde van zijn Dillenkofer-rechtspraak, de draagwijdte van artikel 7 definiëren in het licht van duidelijke nationale bepalingen.

Het Hof schrijft:

« Gelijk de advocaat-generaal in punt 48 van zijn conclusie heeft opgemerkt, was de concrete oplossing waarvoor de Oostenrijkse regering heeft gekozen, echter ontoereikend, omdat de verzekeringsom wordt berekend op basis van de omzet die de reisorganisator in het voorafgaande jaar heeft behaald, respectievelijk, bij nieuwe reisorganisatoren, de door de organisator zelf geraamde omzet. Daarmee verlangt de garantieverordening immers slechts een garantie die zowel wat het bedrag als de berekeningsgrondslag betreft beperkt is. In dit systeem is het dus structureel onmogelijk om rekening te houden met gebeurtenissen in de onderhavige economische sector, zoals een sterke stijging van het aantal boekingen ten opzichte van het voorafgaande jaar of van de geraamde omzet. »

De resultaatverbintenis is absoluut. De reflectie over de garantie moet plaatsvinden in het kader van de toegang tot de markt.

Los van deze vraag, die zowel verband houdt met het probleem inzake het gemeenschapsrecht als met de naleving daarvan in zoverre het nationaal recht een omzetting is van artikel 7, moet een tweede bedenking worden gemaakt, op grond van het arrest van het hof van beroep te Bergen van 14 oktober 2002¹⁰.

In het kader van vorderingen tot staking die door de Belgische Staat werden ingesteld, verzocht deze, overeenkomstig artikel 31 van de wet, om de activiteit stop te zetten aangezien de organisator of de bemiddelaar niet in staat waren om in hun overeenkomst te voldoen aan de vereiste inzake bewijs van garantie tegen

¹⁰ RG 2002/302, niet gepubliceerd.

Het Hof drukt zich als volgt uit : « La loi du 16 février 1994 n'érige pas en infraction l'offre de contrat par un intermédiaire ne présentant pas les garanties prévues par l'article 36 précité. En effet, l'article 23 imposant notamment la mention du nom et de l'adresse de l'instance qui se porte garant des services de l'intermédiaire de voyages figure sous la section consacrée à la formation du contrat d'intermédiaire de voyages et vise la vente par un intermédiaire de voyages d'une prestation devant faire l'objet d'un contrat. Le premier juge a dès lors considéré à juste titre que c'est au moment de la conclusion du contrat que l'infraction se commet et pas avant. L'obligation d'information pesant sur l'intermédiaire de voyages avant la conclusion du contrat en vertu de l'article 7. 1° de la loi n'impose pas la communication d'une information assimilable à celle de l'article 23, § 2 mais celle des informations relatives à la souscription et au contenu d'une assurance annulation et/ou assistance, assurance ayant un objet et couvrant un risque distinct de ceux décrits par l'article 9 de l'arrêté royal du 25 avril 1997. »

insolvabiliteit. Het is evident dat geen enkel van de op de markt gebrachte contracten aan deze vereiste voldeed. Het Hof van beroep heeft zich kritisch opgesteld ten opzichte van de wet, door de wetgever te verwijten, dat van deze vereiste een contractuele voorwaarde werd gemaakt, en zulks in het nadeel van een meer globale benadering, die we ook als "toegang tot de markt" kunnen bestempelen. De verzekering tegen insolvabiliteit moet logischerwijs elk aanbod voorafgaan. Oordelen, zoals het Hof van beroep te Bergen doet, dat de verplichting enkel en alleen bestaat op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst, ondergraaft de draagwijdte van de wet ernstig.

De beslissing van het Hof van Justitie, waarbij, met name in het hierboven aangevoerde arrest en meer bepaald inzake de Oostenrijkse regelgeving, de situatie wordt aangevoerd van startende ondernemingen op de markt, getuigt van het feit dat het wel degelijk een regel betreft inzake toegang tot de markt.

Voor een goede interpretatie en een meer passende invulling van de inhoud van artikel 7 van de richtlijn, wordt in artikel 6 het artikel 36 van de wet van 16 februari 1994 als volgt geherformuleerd:

1. In een eerste paragraaf blijft de verplichting voor de verkoper behouden om garanties voor te leggen tot dekking van financieel onvermogen. Om juridische onzekerheid te vermijden die uit een verkeerde interpretatie van artikel 23, §1 van de wet van 16 februari 1994 kan voortvloeien, wordt in het nieuwe artikel 6 expliciet bepaald dat hierbij de verkoper in het algemeen wordt beoogd, maar eveneens degene die uitsluitend en uitzonderlijk wijze vervoerbewijzen verkoopt. In artikel 2 van de wet wordt immers de uitsluitende verkoop van vervoerbewijzen van het toepassingsgebied uitgesloten. Inzake financiële garantie lijkt het evenwel opportuun om het toepassingsgebied van de wet uit te breiden. Deze uitbreiding wordt geregeld in de zesde paragraaf.

2. Het verbod om reizen te verkopen zonder over de wettelijk voorgeschreven financiële garanties te beschikken staat expliciet geformuleerd in een tweede paragraaf van artikel 6. Niet-naleving van dit verbod wordt strafrechtelijk gesanctioneerd. Een schending van dit verbod kan aanleiding geven tot een vordering van het Parket om een einde te stellen aan de inbreuk.

3. De mogelijkheid voor de Koning om de vorm te bepalen waaraan de garanties moeten voldoen wordt opgeheven. Aangezien de verzekering de beste manier van garantie is gebleken, leek het gerechtvaardigd om voortaan in de wet zelf te bepalen dat de garantie tot dekking van financieel onvermogen de vorm van een verzekeringscontract moet aannemen. Bovendien kan alleen via een wet wijziging worden gebracht in de verplichtingen die voortvloeien uit het verzekeringscontract en kan alleen een wet de contractuele vrijheid van de partijen beperken. In het nieuwe systeem bepaalt de Koning de andere modaliteiten waaraan de verzekering moet beantwoorden (laatste lid van §3 van artikel 6). Hij kan ook steeds bijkomende garanties voor de verzekering bepalen, zoals, bijvoorbeeld, vereisten qua eigen vermogen en bedrijfskapitaal van de verkopers (nieuwe §5 van artikel 6). Het principe van het tweede lid van §3 van artikel 6 is bedoeld om de reiziger te garanderen dat hij van de verzekering geniet zodra de verkoper zich in regel heeft gesteld. De bepalingen in §3 van het nieuwe artikel 6 zijn geïnspireerd op de artikelen 78, 86 en 87, §1 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst. Daar die bepalingen enkel betrekking hadden op de aansprakelijkheidsverzekering, was het noodzakelijk te verduidelijken dat ze ook van toepassing zullen zijn op de verzekering tegen onvermogen. Oorspronkelijk was het de bedoeling van de regering om zich te beperken tot de tegenstelbaarheid van de excepties, nietigheid, en verval van recht zoals bepaald in artikel 87, §1 van de wet van 25 juni 1992. Nochtans is deze bepaling nauw verbonden met het artikel 86 van deze wet, dat betrekking heeft op het eigen recht van de benadeelde. Deze bepaling moet dus eveneens worden overgenomen.

De bescherming van benadeelde derden, in dit geval de reizigers, geldt bijgevolg eveneens voor deze verzekering tegen insolvabiliteit, en de hierboven vermelde niet-tegenstelbaarheid geldt ook voor dit eigen recht van de benadeelde.

Het voorlaatste lid van de nieuwe §3 van artikel 6 bepaalt dat de schorsing van de garantie of van het contract, de ontbinding, vernietiging of het aflopen van het contract ten vroegste aanvang nemen dertig dagen nadat de verzekeraar per aangetekende brief met ontvangsbewijs daarvan de verzekerde, m.a.w. de verkoper, de overheid, met name eventueel de instantie die de licentie heeft afgeleverd of/en de economische inspectie, op de hoogte heeft gebracht.

De termen « ten vroegste » in de tekst van de wet zijn te verklaren door het feit, dat het mogelijk is, bij een normale ontbinding van het verzekeringscontract, dat in toepassing van de bepalingen daarvan, de ontbinding vroeger plaatsvindt dan de dertig dagen waarvan sprake in deze bepaling. De reisverkoper kan op deze manier

eventueel een andere verzekeraar vinden, en de overheden kunnen op de dag zelf vanaf wanneer de verkoper niet meer verzekerd is, de nodige maatregelen nemen.

Om de reiziger in staat te stellen direct na te gaan of de verkoper goed is verzekerd, werd in de nieuwe §4 van artikel 6 de verzekeraar ertoe verplicht, een internetsite te openen met daarop de bijgewerkte lijst van verkopers die hij tegen financieel onvermogen verzekert.

Deze site moet gratis en vlot kunnen worden bezocht, en de Koning kan eventueel de vorm en de modaliteiten van deze lijst bepalen, bijvoorbeeld in geval van problemen inzake toegang of leesbaarheid van de informatie.

Het spreekt voor zich dat met het aannemen van deze regel, die artikel 7 van voormelde richtlijn omzet, de federale Staat geenszins heeft willen raken aan de bevoegdheden van de Gewesten. Ook al kan de uitbreiding van sommige activiteiten die worden beschouwd als behorend tot het toepassingsgebied van het reiscontract, de indruk geven dat het hier activiteiten betreft, die onder de bevoegdheid van de gefedereerde entiteiten vallen, toch mag men niet uit het oog verliezen dat de federale Staat enkel en alleen in die maatregel voorziet in het kader van het uitoefenen van zijn bevoegdheden om de richtlijn om te zetten in Belgisch recht.

De mogelijkheid die de gefedereerde entiteiten krijgen om bepaalde organisaties of verenigingen op te nemen of uit te sluiten omdat ze al dan niet winstgevend activiteiten uitoefenen, kadert bijgevolg volledig in hun bevoegdheid voor zover ze een systeem van toezicht organiseren op de vergunningen of erkenningen om ter zake op te treden¹¹.

Hoofdstuk III. Informatie- en raadgevingsplicht.

Art. 7

De regels inzake promotie en informatie in de huidige tekst van de wet, betreffen vraagstukken van duidelijk verschillende aard.

Een eerste bemerking houdt verband met het overbodige karakter van artikel 4 van de huidige wet.

De algemene bepalingen van de artikelen 20 en volgende van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument volstaan om elke vorm van bedrieglijke reclame te veroordelen. Gelet op het hier bedoelde toepassingsgebied wordt expliciet verwezen naar artikel 7, §2.

In de huidige wet worden duidelijk twee aspecten door elkaar gehaald : enerzijds de brochure en anderzijds de informatie.

Het is evident, dat enerzijds de materiële inhoud van de informatieplicht moet worden gedefinieerd, en anderzijds de reisverkoper vrij moet kunnen kiezen op wat voor soort drager deze informatie wordt verstrekt. Artikel 7 beantwoordt aan deze dubbele bekommernis. De brochure, die zonder twijfel de traditionele methode van informatieverstrekking was toen de wet werd gestemd, sluit niet langer aan bij de huidige technieken van communicatie op afstand. Bijgevolg moet de verkoper een meer uitgebreide keuzemogelijkheid krijgen. Ook inhoudelijk is de informatie complexer. Zo zal de identiteit worden opgegeven van de luchtvaartmaatschappij waarmee de verkoper samenwerkt, en zal meer specifieke informatie worden vereist in verband met de paspoorten en visums. Al te vaak verliezen reizigers, omwille van hun familiale situatie, uit het oog dat de voorschriften kunnen verschillen al naargelang de nationaliteit van hun familieleden. Een specifieke informatieplicht is dan ook wenselijk. De informatie die wordt gegeven over het voorschot is ook gebonden aan een regel van het materiaal recht die het bedrag van dit voorschot beperkt. Dit mag niet meer bedragen dan 25% van de totale prijs van de reis of van het verblijf. Deze regel is bedoeld om te vermijden dat de consument na het sluiten van het contract een te hoog bedrag zou storten, dat, zoals in veel gevallen gebeurt, zou worden vastgezet en uitsluitend ten goede zou komen van de verkoper.

De overige verduidelijkingen in artikel 7 zijn traditioneel en nemen grotendeels de vereisten over die reeds in het huidige artikel 7 van de wet staan.

¹¹ Arbitragehof, 12 mei 2004, rolnummer 2369, arrest nr. 80/2004.

Art. 8

Artikel 8 voert een raadgevingsplicht in. De reizen moeten zijn aangepast aan de fysieke toestand van de reizigers. Bijgevolg voert artikel 8 deze raadgevingsplicht in, om er precies op toe te zien, dat de reiziger degelijk wordt geïnformeerd over alle omstandigheden, die ervoor zouden kunnen zorgen, dat de reiziger niet het volle genot van zijn verblijf zou hebben, met name wegens de fysieke belemmeringen die hij zou ondervinden. Men denke hierbij meer specifiek aan bepaalde soorten hoogtereizen of reizen met avontuurlijke activiteiten.

Artikel 8 moet worden samengelezen met artikel 9.

Art. 9

Artikel 9 schrijft voor, dat de inlichtingen, die van de reiziger worden verlangd, nuttig en relevant moeten zijn voor het soort reis dat wordt gemaakt. In dat opzicht is de tekst een omzetting van de richtlijn.

Op basis van dit artikel 9 zal de verkoper geneigd zijn, diverse inlichtingen te vragen aan de toekomstige reiziger, te meer wanneer het een verre of een alternatieve reis betreft, en de reiziger zal verplicht zijn te antwoorden, en kan zich niet verschuilen achter stilzwijgen, als de vragen relevant blijken.

De negatieve invloed die de reiziger kan hebben op het goed verloop van de reis, precies door dat achterhouden van informatie, of het feit dat hij aldus voor zichzelf of voor anderen een risico vormt, zal uiteraard worden beoordeeld in het licht van artikel 9.

Art. 10

In artikel 10 worden de huidige voorschriften van de wet overgenomen, die ook in de richtlijn staan.

Het is immers van belang, dat voor de afreis de juiste informatie wordt doorgespeeld over de dienstregelingen en de personen die de reiziger ter plaatse zullen bijstaan. De reeds zeer korte termijn die momenteel voorzien is kan uiteraard niet gelden wanneer het een onmiddellijke prestatie betreft.

Hoofdstuk IV. Het reiscontract

Art. 11

Artikel 11 beperkt zich tot het eisen van een schriftelijke versie van de reisovereenkomst.

Werd het contract gesloten via een techniek van communicatie op afstand, dan moet dit worden bevestigd in een schriftelijk stuk en moet de verkoper een doorslaggevend bewijs leveren van zijn toestemming.

Art. 12

Artikel 12 bevat specifieke bepalingen over dit onderwerp.

Art. 13

Artikel 13 is een regel van materieel recht, die de minimale inhoud van het reiscontract definieert.

Volgende gegevens moeten worden vermeld :

- De vermeldingen die in het reisaanbod staan. Voor de consument is het belangrijk dat hij kan nagaan of het reisaanbod zoals hem dat werd meegedeeld, op trouwe wijze werd opgenomen in het contract.
- De plaats en de datum van ondertekening. Deze vermeldingen, en meer bepaald de datum, zijn essentieel voor het uitoefenen van het recht van wilsbekrachtiging en wilsontkrachting. Uiteraard, indien het systematisch in de praktijk zou voorvallen, dat contracten worden geantidateerd om aldus te ontkomen aan de bedenktijd, zou dit een onaanvaardbare scheeftrekking van de wet zijn. Er weze aan herinnerd, dat

het de consument vrij staat, langs eender welke weg van het recht de datum van ondertekening te bewijzen. Men denke hier meer in het bijzonder aan de datum van betaling via een techniek van betaling op afstand.

Het gevolg hiervan is dan ook dat deze betaaltechniek tegenwoordig vaak een ontmoedigend effect heeft op verkopers die zouden overwegen om hun contracten te antideren.

De elektronische handtekening is uiteraard geldig.

- De naam en het adres van de verkoper of de verkopers. Deze adressen zijn essentieel. Zoals hierna zal worden verduidelijkt, zal een solidariteitsregel worden ingevoerd onder de verschillende verkopers, d.w.z., in de zin van de wet, zowel distributeurs als producenten.
- De naam en het adres van de instantie die garant staat voor de diensten van de verkoper. In toepassing van artikel 6 zal deze instantie een verzekeringsmaatschappij zijn. De term is hoe dan ook zeer ruim gebleven.
- De naam en het adres van de reiziger en, indien van toepassing, van de derde begunstigde. Deze voorwaarde behoeft geen bijzondere commentaar.
- De plaatsen en data van begin en einde van het verblijf, en indien deze onderscheiden periodes van verblijf dekken, de verschillende periodes en data. Het betreft een minimale informatie.
- De te gebruiken vervoermiddelen, kenmerken en categorieën van vervoermiddelen. Bij de kenmerken en categorieën moeten eveneens de luchtvaartmaatschappijen worden vermeld waarmee de verkoper samenwerkt.
- De data, tijdstippen en plaatsen van vertrek en terugkeer. Absolute vooruitziendheid is hier vereist, in die zin dat de reiziger in veel gevallen moet worden ingelicht over de verplichte wachttijden, vooral wanneer hij via luchtvervoer reist.
- De totaalprijs.
- De gegevens met betrekking tot een eventuele herziening van de prijs.
- De termijn en de wijze van betaling alsook het bedrag van het voorschot; Het oorspronkelijke voorschot mag niet meer bedragen dan 25% van de totaalprijs. Het spreekt voor zich, dat deze regel niet kan worden omzeild door de eis, om na ondertekening van het contract, een tweede voorschot te betalen. Om die reden wordt in de tekst algemeen bepaald dat het saldo van de prijs moet worden betaald voor de prestatie wordt uitgevoerd en ten vroegste binnen de maand die aan die prestatie voorafgaat.
- De bijzondere wensen die de reiziger heeft te kennen gegeven. Het is nuttig die bijzondere wensen in het contract op te nemen, en ze niet open te laten. Aldus kan de consument, als niet aan een van die wensen is tegemoetgekomen, verwijzen naar het reiscontract, zodat precies kan worden bepaald welke verplichtingen niet werden nagekomen.
- De voorwaarden om het contract over te dragen. In veel gevallen gaat het om een weergave van de wettekst.
- De voorwaarden om het contract te verbreken. Ook hier is het van belang dat in het contract wordt verwezen naar de bepalingen van de wet.
- De wijze waarop en de termijnen waarbinnen de reiziger een eventuele klacht moet indienen in verband met het niet of slecht uitvoeren van de overeenkomst. De wettelijke bepalingen worden vermeld.
- De voorwaarden van een annulatie-, bijstands- of elke andere verzekering, alsook de naam en het adres van de verzekeringsmaatschappij of de precieze aanduiding van de bladzijde van het document waarin deze informatie is vermeld, en dat voor het ondertekenen van het contract aan de reiziger werd afgegeven.

Ten slotte worden in de tweede paragraaf relevante gegevens vermeld, tenminste voor zover noodzakelijk voor het soort reis.

- De kenmerken van het logies en de manier waarop deze klassering verloopt.

- De aard van de maaltijden en het aantal inbegrepen maaltijden.
- Het minimumaantal personen vereist voor de uitvoering van het reiscontract. Dit is een heel bijzondere situatie, die in bepaalde gevallen kan leiden tot annulatie. Het betreft speciale reizen, die niettegenstaande het bestaan van een perfect opgemaakt contract, toch kunnen worden geannuleerd binnen de grenzen bepaald door de wet.
- De routebeschrijving.
- De bezoeken, excursies of andere diensten die inbegrepen zijn in de overeengekomen totaalprijs.
- De bijzondere wensen van de reiziger die door de verkoper zijn aanvaard. Deze wensen mogen niet worden verward met de wensen die de reiziger te kennen heeft gegeven op het ogenblik waarop hij de reis boekte. Het gaat hier om een perfect akkoord tussen de partijen, over de manier waarop aan deze bijzondere wensen kan worden tegemoet gekomen.

Als deze gegevens reeds vermeld staan op de drager die voor de ondertekening van het contract werd overhandigd, kan een eenvoudige verwijzing naar dat document volstaan.

Art. 14

Over de prijs van de reis blijft duidelijk nog vrij veel onzekerheid bestaan. Het advies dat het dagelijks bestuur van de Raad voor het Verbruik onlangs uitbracht inzake het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de aanduiding van de tarieven van bepaalde diensten van reisbemiddeling legt de vinger op de moeilijkheden die in deze sector nog steeds bestaan.

Artikel 4. 4. a) van richtlijn 90/314/CE bevat een specifieke regel wat de prijzen betreft. De tekst luidt als volgt:

« De in de overeenkomst vastgestelde prijzen kunnen niet worden herzien, tenzij de mogelijkheid van prijsherziening, zowel naar boven als naar beneden, en de exacte berekeningswijze daarvan uitdrukkelijk in de overeenkomst zijn opgenomen alleen om rekening te houden met veranderingen in:

- *de vervoerkosten, met inbegrip van de brandstofkosten;*
- *de voor bepaalde diensten verschuldigde heffingen en belastingen, zoals landingsrechten en belastingen in verband met in- of uitstappen in havens en op vliegvelden;*
- *de op het pakket toegepaste wisselkoersen. »*

In de wet wordt bovendien bepaald dat binnen 20 dagen voor de afreis de prijs niet meer mag worden verhoogd.

Indien de prijs wordt gewijzigd, krijgt de consument de mogelijkheid van herziening.

Het Hof van Justitie heeft zich moeten uitspreken over een vraag, die door de Geschillencommissie Reizen op 4 december 2003 werd gesteld in toepassing van artikel 234 van het Verdrag.

Het betrof namelijk het geval van reizigers die een all-in verblijf hadden geboekt in Egypte. De prestaties werden berekend op basis van de dollarprijs die gold op het ogenblik waarop de brochure ter perse ging. Een prijschommeling was inbegrepen.

Het Hof heeft geen uitspraak kunnen doen, aangezien het oordeelde dat het in dit geval geen jurisdictie betrof, waarvan de aanhangigmaking verplicht was.

In zijn arrest van 27 januari 2005¹² liet het Hof de vragen inzake de interpretatie van de wet op dit vlak dan ook onopgelost.

¹² C-125/04, G. Denuit et B. Cordenier c. Transorient – Mosaïque Voyages et Culture SA.

Het gebeurt in feite vaak, volgens de inlichtingen van de FOD, dat dit soort situaties, waarbij een herziening naar beneden wordt verhinderd, wordt opgevangen in de bepalingen van het contract. De technische informatie over de herziening van de prijzen schiet schromelijk tekort. De tekst van artikel 14 brengt hier verheldering.

In het oorspronkelijke contract krijgt de consument geen duidelijke informatie over de wisselkoersen die oorspronkelijk werden toegepast. Meer in het bijzonder, wanneer hij moet nagaan of de berekeningswijze, die hem moet worden meegedeeld, al dan niet correct werd toegepast, is het noodzakelijk dat de oorspronkelijk bepaalde prijs wordt vermeld. Het is dan ook nuttig om expliciet te verwijzen naar de wijze waarop de prijs werd berekend, zeker indien hierbij oorspronkelijk een wisselkoers werd toegepast.

Op het gebied van de vervoerkosten moet dezelfde bemerking worden gemaakt.

Men ziet inderdaad meer en meer, dat de brandstofprijzen in de formule wordt opgenomen.

Ook daar bestaat tot nog toe geen enkele formule om te bepalen in welke mate de brandstof in de prijs van de reis is begrepen. De wet eist ook een representatieve formule.

Wat de heffingen en taksen betreft voor sommige diensten, deze moeten in de oorspronkelijke prijs verplicht worden opgenomen.

Bepaalde prijstechnieken moeten eveneens worden vermeld. Ze werden onlangs in een relevante bijdrage van Jos Speybrouck¹³ onder de loep genomen.

Het betreft meer specifiek supplementen die in de brochure of op elke andere drager worden opgenomen. Ze hebben namelijk te maken met «yield management», een marketingtechniek voor flexibele tarifiering van diensten die worden gekenmerkt door een aanzienlijk aandeel vaste kosten en door een zekere inertie van de voorgestelde capaciteit.

Dit yield management is uiteraard uit den boze als het in een contract wordt opgenomen.

Het leidt immers tot een dubbele prijs, die, naargelang het gebruik dat wordt gemaakt van de aangeboden capaciteit, zoals ze werd verdeeld onder verschillende reisorganisatoren, voor een variatie in de dienstverlening zou kunnen zorgen, volgens de ene of de andere beschikbare categorie.

De diensten vermeld in het contract kunnen immers maar het voorwerp uitmaken van één prijs. Het wetsontwerp bevestigt, indien nodig, deze oplossing.

Art. 15

Artikel 15 is een absolute nieuwigheid. Het voert een hoofdelijke aansprakelijkheid in tussen de verschillende dienstverleners die bijdragen tot de sluiting van het reiscontract of tot de uitvoering ervan.

Zoals aangegeven in de algemene toelichting, moet de reiziger de mogelijkheid krijgen om eventuele aansprakelijkheid na te gaan in geval van niet-uitvoering, zowel à charge van de reisproducent, nl. degene die op het vlak van financiële capaciteit, vaak de grootste oppervlakte aanbiedt, als à charge van de doorverkoper, nl. het reisbureau. Die keuze moet volledig zijn, en een tekortkoming van de ene mag de consument niet van zijn recht beroven om op te treden tegen de andere.

Deze hoofdelijke aansprakelijkheid is uiteraard gebonden aan de aard van de markt, die tegenwoordig vaak wordt gecontroleerd door enkele dominante touroperatoren. Er is geen enkele objectieve reden om hen te onttrekken aan de verplichtingen die de wet oplegt.

Art. 16

Dit artikel roept geen bijzondere commentaar op. Het bevestigt dat het recht van de reiziger een overdraagbaar recht is.

¹³ Een reis door het recht. Het reisrecht anders bekeken. Larquier, 2005, blz.8

Art. 17

Verbreking

De verbreking kan gebeuren door de verkoper of de reiziger, voor de uitvoering van het contract. Artikel 14, § 1 van de huidige wet (zoals ook artikel 25) handelt over deze hypothese. De tekst is voor interpretatie vatbaar, vermits er sprake is van verbreking wegens een niet aan de reiziger toe te rekenen omstandigheid. Aangezien een verbreking per definitie een eenzijdige daad is, kan ze uiteraard niet worden toegeschreven aan omstandigheden te wijten aan de reiziger. Dat is immers altijd het geval !

Artikel 16 van de huidige wet staat de verbreking op elk moment toe.

Het nieuwe artikel 17 behandelt het recht voor de reiziger om zijn contract te verbreken. De wet maakt het enerzijds mogelijk, een plafond te bepalen voor de schadevergoeding die door de reiziger moet worden betaald, en anderzijds het risico te bepalen dat door de annulatieverzekering in rekening zal worden genomen. In dit stadium van redeneren zouden eventuele fouten of overmacht niet in aanmerking moeten komen. Hiervan zou maar sprake zijn in de hypothese van een niet-uitvoering, die te wijten zou zijn aan een losstaand feit van buitenaf, met name de overmacht. Om een parallellisme tussen de artikelen 17 en 18 te verzekeren, wordt de overmacht hier vermeld als een uitzondering.

In de wet wordt een onderscheid gemaakt tussen deze hypothese vóór de reis en tijdens de reis, waarbij het bijzonder vreemd is, dat de verkoper een schadevergoeding kan eisen die eenmaal de prijs van de reis mag bedragen, zelfs al kan de verbreking op de laatste dag van de prestatie plaatsvinden. Een marginale toetsing door de rechter of de Geschillencommissie Reizen kan evenwel gebeuren. (Artikel 19)

Art. 18

Indien het de verkoper is die beslist het contract te verbreken, kan hij, en de wet kan hem dat opleggen, de reiziger een ander reisaanbod voorstellen, of de terugbetaling van alle betaalde sommen. De consument moet worden vergoed voor de schadelijke gevolgen die voortvloeien uit een eenzijdige daad.

In twee gevallen staat er evenwel een beperking op deze schadeloosstelling.

De eerste hypothese heeft betrekking op het minimum aantal reizigers dat niet bereikt is. De tweede op de overmacht. Artikel 18 moet worden samengelezen met de richtlijn en meer specifiek met artikel 4 daarvan. Dit artikel komt immers tegemoet aan de traditionele hypothese van burgerlijk recht, waarbij de begunstigde van een dienstenovereenkomst wordt vergoed, die door de medecontractant eenzijdig verbroken wordt. De wet sluit noodzakelijkerwijs aan bij de richtlijn, en maakt van de schadeloosstelling van de consument, indien de verbreking vóór de uitvoering van het contract te wijten is aan de verkoper, een werkelijke en volledige schadeloosstelling, die niet enkel beperkt blijft tot de mogelijkheid voorzien in artikel 14, §2 van de oude wet.

Art. 19

Artikel 19 betreft de formule die, ook al is ze marginaal, toch niet mag worden uitgesloten, namelijk de mogelijkheid om het contract te verbreken tijdens de uitvoering van de reis.

Art. 20

Artikel 20 organiseert de verbreking.

In artikel 20, § 1 wordt het principe gehandhaafd van de goede uitvoering van het contract, waarvoor de verkoper aansprakelijk is. Voor het beoordelen van de aansprakelijkheid zal onder meer rekening worden gehouden met de verwachtingen van de reiziger op grond van de informatie die hem voor het sluiten van het contract werd verstrekt, alsook met de publiciteit die werd gevoerd rond de prestatie en het contract zelf. Het principe van dergelijke aansprakelijkheid van de verkoper mag uiteraard, omwille van de hoofdelijke aansprakelijkheid die tussen de verschillende contractsluitende partijen bestaat, geen belemmering zijn om op te treden tegen andere verstrekkers van diensten. De reisverkoper kan van zijn aansprakelijkheid worden vrijgesproken op grond van verschillende elementen:

- de gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van het contract die volledig of gedeeltelijk is toe te schrijven aan de reiziger;

- niet te voorziene of niet te verhelpen gebeurtenissen die te wijten zijn aan een derde die vreemd is aan het contract;
- overmacht.

Overboeking mag uiteraard nooit als een geval van overmacht worden beschouwd.

Art. 21

Artikel 21 voorziet in de verplichting voor de verkoper om, indien de voorziene dienst ter plaatse niet wordt uitgevoerd, gepaste maatregelen te nemen, zonder toeslag voor de reiziger, zodat de reis kan worden voortgezet, of met het oog op repatriëring.

Overleg met de reiziger moet een conditio sine qua non zijn.

In alle gevallen wordt de reiziger schadeloos gesteld ten belope van het verschil tussen de voorgenomen en de daadwerkelijk verleende diensten.

Art. 22

Werd het contract niet uitgevoerd en werden de in artikel 21 bedoelde alternatieven niet aanvaard, dan moet de reiziger onmiddellijk en efficiënt schadeloos worden gesteld. Hij moet zonder toeslag worden gerepatriëerd en voor elke schade worden vergoed. Er mag geen sprake zijn van enige beperking van aansprakelijkheid, zoals in de artikelen 22, §2 en 22, §3 van het ontwerp wordt aangehaald, met uitzondering dan van de aansprakelijkheid verbonden aan de toepassing van een internationaal verdrag.

Houdt artikel 5 van de richtlijn 90/314/EG een verplichting in om de grootte van de schadevergoeding te herzien?

Het Hof van Justitie sprak zich in zijn Leitner-arrest¹⁴ uit over de omvang van de vergoeding die aan de consument wordt toegekend wanneer een prestatie niet wordt uitgevoerd.

In dit verband zijn de conclusies die advocaat-generaal Antonio Tizzano die hij op 20 september 2001 naar voor bracht interessant, want ze tonen aan dat de eventuele oriëntatie die aan de interpretatie van de richtlijn wordt gegeven duidelijk in het voordeel van de consument uitvalt.

Wat moest worden onderzocht, was de vraag of de algemene term "schade" al dan niet sommige vormen van schade uitsloot.

Ter ondersteuning van deze analyse, worden de argumenten aangehaald die door de advocaat-generaal werden geformuleerd, ten gunste van het vergoedbaar karakter van de morele schade.

(geen Nederlandse vertaling beschikbaar)

« Pour ce qui est de la jurisprudence communautaire, rappelons qu'on y trouve des prises de positions claires, même si c'est en matière de responsabilité non contractuelle de la Communauté, en faveur d'un élargissement de la notion de dommage, dans le but d'y inclure le préjudice moral. En effet, à plusieurs occasions, le Tribunal de première instance a admis que cette responsabilité pouvait être étendue également aux dommages immatériels dès lors que l'on était en présence d'un préjudice réel et certain: c'est ainsi qu'ont été jugé réparables - au moins sur le plan des principes - le dommage résultant de la perte d'une chance de poursuivre des études, ainsi que celui qui est connexe à la perte d'image et de réputation d'une société.

Quant aux indications fournies par les conventions internationales, rappelons que, même si elles concernent surtout des aspects connexes au transport ou à des objets matériels, et ne jouent donc pas un rôle direct pour la réparation du préjudice moral résultant des «vacances ratées», tant la Convention de Varsovie sur le transport aérien international que la convention de Berne de 1961 sur le transport par chemins de fer, la convention d'Athènes de 1974 relative au transport par mer, et la convention de Paris de 1962 sur la responsabilité des hôteliers - qui sont toutes citées dans le dixième considérant de la directive 90/314 - font référence à une notion générale de dommage, et n'excluent donc pas le préjudice moral.(...)

¹⁴ H.J.E.G., 12 maart 2002, C-168/00, Rec., 2002, blz. I-02631.

Mais les développements les plus intéressants se trouvent à notre avis dans l'évolution de la jurisprudence des États membres où, en dépit de la diversité des solutions dont nous avons déjà parlé, on a non seulement vu se multiplier les cas de réparation du préjudice moral en général, mais où l'on a aussi plus spécifiquement constaté depuis quelques décennies un regain d'intérêt pour la réparation du «préjudice des vacances ratées», entendu précisément comme un dommage non patrimonial subi par le touriste qui n'a pas pu profiter pleinement, en conséquence de la mauvaise exécution du contrat par l'opérateur touristique, du bénéfice du voyage organisé en tant qu'occasion de distraction et de repos. Sans nous attarder sur une étude comparative à cet égard, effectuée d'ailleurs dans ses grandes lignes par la Commission, nous nous contenterons d'observer, en nous fondant partiellement sur les résultats de cette étude, que l'évolution décrite a trouvé dans certains États membres une consécration formelle au niveau législatif, tandis que dans d'autres, elle s'est essentiellement manifestée par la voie jurisprudentielle. »

Deze tendens, die herhaaldelijk tot uiting komt in de argumentatie van de advocaat-generaal, om een mislukte vakantie te vergoeden mag uiteraard niet beperkt blijven tot het bepalen van de omvang van de vergoeding, maar moet ook betrekking hebben op de regels, waarmee dit « mislukte » karakter van de vakantie kan worden aangetoond.

Art. 23

Artikel 23 bevestigt de huidige oplossing.

Het is inderdaad noodzakelijk dat de reiziger zo snel mogelijk de verkoper op de hoogte brengt van het probleem. Die informatie, die tijdens het verblijf wordt meegedeeld, moet nadien per aangetekende brief worden bevestigd, binnen drie maanden na afloop van de reis.

Art. 24

Overmacht.

Elk geval van overmacht moet op gepaste wijze en zo spoedig mogelijk worden meegedeeld. De reisverkoper moet relevante en nuttige informatie verstrekken over de gebeurtenissen die de goede uitvoering van de reis ernstig in de war sturen.

Zonder paniek of onrust te zaaien, moet hij de reiziger correct informeren.

Art. 25

Vergoedingswijze.

De rechtspraak maakt gebruik van de zogenaamde Tabel van Frankfurt, die een systematisch overzicht biedt van de prijspercentages van de reis in verhouding tot bepaalde terugkerende knelpunten.

De afwezigheid van airconditioning, nachtelijk lawaai, geen lift in het gebouw, geen minigolf terwijl die was beloofd... allemaal situaties die systematisch opduiken in de rechtspraak.

In bijlage bij dit ontwerp werd de « Tabel van Frankfurt » gevoegd.

Het idee om de reiziger deze –uiteraard aangepaste - tabel ter beschikking te stellen, is vast en zeker positief.

- a. De tabel is een ramingsinstrument, en biedt ten opzichte van de verzekeraars het voordeel dat de bedragen van de schadevergoedingen in cijfers vertaald worden.
- b. De reiziger kan de impact van de tekortkoming vrij vlug evalueren. Eventuele valse hoop wordt door de tabel voorkomen.
- c. De tabel vermijdt ook uiteenlopende rechtspraak en is gegrond op een interessant criterium, te weten het percentage ten opzichte van de prijs van de reis.

Het spreekt voor zich dat de tabel moet worden afgestemd op en vergeleken met de bedragen die in België worden toegepast.

Het is hoe dan ook interessant om vast te stellen dat dergelijk uitgewerkt document een nuttige contractuele basis zou zijn, als en alleen als deze basis de mogelijkheid niet uitsluit voor de reiziger om een grotere vergoeding te eisen. De aldus in het vergoedingssysteem ingevoerde tabel moet alleszins van indicatieve, niet bindende aard zijn.

De Executieve heeft, op grond van artikel 25, de taak om deze indicatieve tabel op te maken.

Het koninklijk besluit waarbij dergelijke tabel zou worden ingevoerd mag uiteraard de mogelijkheid om volledige schadevergoeding te bekomen niet beperken.

Hoofdstuk V. Rechtsvorderingen

Art. 26

Aangezien de contractuele vorderingen bestemd zijn om overlijden, of lichamelijk letsel, of elke andere aantasting van de fysieke integriteit te vergoeden, is het nodig gebleken, de verjaringstermijnen af te stemmen op die van artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek.

Wat de andere vorderingen betreft, is de termijn van een jaar duidelijk te kort.

Hoofdstuk VI. Sancties

Art. 27, 28, 29

De tekst van deze artikelen is gebaseerd op de bepalingen van de wet van 16 februari 1994 en behoeft geen bijzondere commentaar.

Hoofdstuk VII. Opsporing en vaststelling van inbreuken

Art. 30, 31

Deze bepalingen regelen de modaliteiten inzake opsporing en vaststelling van inbreuken, zoals in de oude wet en behoeven geen bijzondere commentaar.

Hoofdstuk VIII. Diverse bepalingen

Art. 32

De Geschillencommissie Reizen ziet zich bevestigd in haar rol.

Hoofdstuk IX. Overgangsmaatregelen

Het bleek nuttig alle bij toepassing van de wet van 16 februari 1994 genomen besluiten te handhaven, tot de nieuwe koninklijke besluiten die als wettelijke basis voor de huidige wet moeten dienen, zijn aangenomen.

De wet van 16 februari 1994 wordt opgeheven, maar blijft nog van toepassing op alle gevolgen van de reiscontracten die werden afgesloten vóór de datum van inwerkingtreding van deze wet.

Daarentegen zijn alle bepalingen van de huidige wet die betrekking hebben op de uitvoering van het contract, onmiddellijk van toepassing op deze vóór de inwerkingtreding afgesloten contracten, indien de uitvoering ervan na de dag van inwerkingtreding aanvangt.

ONTWERP VAN WET

ALBERT, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.

Op de voordracht van Onze Minister bevoegd voor consumentenzaken,
Hebben wij besloten en besluiten wij :

Onze minister die bevoegd is voor consumentenzaken is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Hoofdstuk 1. Definities en toepassingsgebied

Art. 2

§ 1. Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :

1° Reiscontract : elk contract waarvan het doel bestaat uit:

a) de organisatie van toeristische pakketten die ontstaan uit de combinatie van ten minste twee diensten in verband met het vervoer, logies of andere toeristische diensten die al dan niet bijkomstig zijn ten opzichte van het vervoer en het logies, een periode van meer dan vierentwintig uur beslaan, en tegen een globale prijs worden verkocht of gratis aangeboden;

b) de organisatie van toeristische diensten, met name :

- het boeken van kamers in een hotelinrichting of in vakantiedorpen, zoals toeristische accommodaties;
- het uitreiken van logies- of restaurantbons, het verhuren van gebouwen tijdens vakantieperiodes;

- het afleveren van bons of van bonboekjes die recht geven op één of meer toeristische bezoeken, het afleveren van toegangsbiljetten of inkomkaarten, voor het bezichtigen, in ruime zin, van toeristische of andere plaatsen;

- het organiseren van bezoek aan musea of historische monumenten, het uitreiken van tickets voor deelname aan evenementen zoals concerten, theaterstukken of artistieke festivals.

De afzonderlijke facturering van diverse onderdelen van een reiscontract ontslaat de verkoper niet van de verplichtingen van deze wet.

2° De reisverkoper: elke persoon die als verkoper in de betekenis van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument de diensten omschreven in artikel 1.1.1° of één van deze diensten afzonderlijk te koop aanbiedt of verkoopt, of ze gratis aanbiedt.

3° De reiziger : elke persoon aan wie een reiscontract wordt aangeboden, die een reiscontract sluit of die het voordeel geniet van de prestaties van een reiscontract.

§ 2. Deze wet is niet van toepassing op de tekoopaanbieding of de verkoop die uitsluitend betrekking heeft op de vervoerscontracten.

Art. 3

§ 1. Deze wet is van toepassing op de in België verkochte of te koop aangeboden reiscontracten, ongeacht de wijze van communicatie, alsook op de reiscontracten waarvan de promotie in België op georganiseerde wijze gebeurt.

§ 2. Indien een verkoper optreedt voor rekening van een andere verkoper die niet in België is gevestigd, wordt hij ten opzichte van de reiziger als reisverkoper beschouwd.

Art. 4

Elk met deze wet of met de uitvoeringsbesluiten ervan strijdig beding is nietig, voor zover het ertoe strekt de rechten van de reiziger te beperken of zijn verplichtingen te verzwaren.

Art. 5

De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de verplichtingen van deze wet niet van toepassing verklaren op sommige types van reiscontracten, indien de reiziger handelaar is.

Hoofdstuk II. Financiële garanties.

Art. 6

§ 1. De reisverkoper dient aan te tonen dat hij over voldoende garanties beschikt, om in geval van financieel onvermogen, zijn verplichtingen jegens de reiziger verder na te komen. Hij dient ervoor te zorgen dat de reeds voldane bedragen aan de reiziger kunnen worden terugbetaald. en, indien de reis reeds een aanvang heeft genomen, dat de reiziger wordt gerepatriëerd.

§ 2. Het is de reisverkoper verboden, in geval van financieel onvermogen of faillissement, reiscontracten te blijven verkopen of te koop aan te bieden.

§ 3. De in §1 bedoelde financiële garanties nemen de vorm aan van een verzekeringsovereenkomst, aangegaan bij een maatschappij die gemachtigd is dergelijke verrichtingen uit te voeren in België of in een lidstaat van de Europese Unie. De reiziger kan genieten van de garantie van de verzekeringsovereenkomst voor zover het reiscontract werd gesloten tijdens de geldigheidsduur van de verzekeringsovereenkomst. De verzekering doet voor de reiziger een eigen recht ontstaan jegens de verzekeraar. De uitzonderingen, de nietigheid en het verval van recht, die door de verzekeraar op basis van het contract of van de wet jegens de verzekerde zouden kunnen tegengeworpen worden, kunnen niet jegens de reiziger worden tegengeworpen.

De schorsing van de garantie of van het contract, de verbreking, vernietiging of het aflopen van het contract nemen ten vroegste aanvang dertig dagen nadat de verzekeraar:

a) de verzekerde,

b) de overheid die aan de reisverkoper, aan de in artikel 31 van deze wet bedoelde ambtenaren een titel, licentie of vergunning heeft uitgereikt,

daarvan heeft ingelicht.

De Koning bepaalt de overige voorwaarden waaraan de verzekering moet voldoen.

§ 4. De verzekeraar moet over een internetsite beschikken waarop iedereen de lijst van de reisverkopers die hij krachtens § 3 verzekert gratis en vlot kan raadplegen. De verzekeraar is ertoe gehouden elke wijziging, bedoeld in §2, tweede lid onmiddellijk aan te brengen op de website. Deze lijst moet permanent worden bijgewerkt.

De Koning kan de vorm en de modaliteiten van deze lijst bepalen.

§ 5. De Koning kan bijkomende garanties voor de verzekering bepalen.

§ 6. Voor de toepassing van dit artikel wordt de verkoop of het te koop aanbieden van enkel vervoerbevisen, ongeacht welke, beschouwd als het aanbieden of verkopen van een reiscontract.

Hoofdstuk III. Informatie- en raadgevingsplicht.

Art. 7

§ 1. De bepalingen van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, in zoverre ze betrekking hebben op de reclame en de informatieplicht, zijn van toepassing op de verkoper in de zin van artikel 2, §1, 2° van deze wet.

§ 2. De verkoper is verplicht, wanneer hij een reis aanbiedt langs schriftelijke weg of via welke communicatietechniek dan ook, onder meer via communicatie op afstand, de reiziger vóór het sluiten van het contract in te lichten over:

- de bestemming, de middelen, de kenmerken en categorieën van de gebruikte vervoermiddelen, meer specifiek de identificatie van de luchtvervoerder waarop hij een beroep doet;
- de huisvesting, de ligging, de categorie, het comfort en de belangrijkste kenmerken ervan, de goedkeuring en toeristische indeling ervan, overeenkomstig de voorschriften van het ontvangende land, waarbij de reiziger gewezen moet worden op het verschil tussen deze klassering en de normen die toepasselijk zijn in België;
- het aantal inbegrepen maaltijden en de aard ervan;
- de routebeschrijving ;
- de algemene verplichtingen betreffende paspoorten en visa en de formaliteiten op het gebied van gezondheidszorg en andere, die voor reis en verblijf noodzakelijk zijn: deze informatie zal worden aangepast aan de specifieke persoonlijke situatie van de reiziger, behalve indien ze wordt meegedeeld als algemene informatie;
- de prijs, op duidelijk leesbare wijze en de gegevens met betrekking tot de prijsherziening overeenkomstig artikel 14;
- het als voorschot te betalen bedrag of percentage van de prijs en de termijn voor de betaling van het saldo, met dien verstande dat het voorschot niet meer mag bedragen dan 25% van de totale prijs van de reis of het verblijf;
- de eventuele vermelding van het minimum aantal personen, vereist om de reis te laten doorgaan, en in dat geval, de uiterste datum waarop de reiziger in kennis zal worden gesteld van een eventuele annulering, die in elk geval ten minste een maand voor de afreis moet plaatsvinden ;
- alle informatie over het aangaan en de inhoud van een annulatie-en bijstandsverzekering, evenals de uitsluitingen, met de verduidelijking dat de verzekering in geen geval verplicht is;
- de aard van de reis en de doelgroep tot wie ze zich richt, meer bepaald de eventuele categorieën van mensen voor wie ze specifiek bestemd is ;
- de verzekeringen die de verkoper heeft aangegaan, zowel de verzekering bedoeld in artikel 6 als de verzekering inzake burgerlijke aansprakelijkheid;
- de identiteit van de persoon tot wie de reiziger zich kan wenden voor elke informatie, voor en tijdens de reis, en meer bepaald het adres en het telefoonnummer van de plaatselijke vertegenwoordiger van de reisorganisator en/of doorverkoper of, bij het ontbreken daarvan, naam, adres, telefoonnummer en e-mailadres van de plaatselijke instanties die de reiziger bij moeilijkheden kunnen helpen;
- de contractuele voorwaarden die van toepassing zijn op het contract en de geldigheidsduur van het aanbod.

Art. 8

De verkoper is verplicht om reizen te koop aan te bieden en/of te verkopen die zijn aangepast aan de fysieke conditie van de reizigers.

Art. 9

Alle inlichtingen die door de verkoper voor het sluiten van het reiscontract worden gevraagd moeten nuttig en relevant zijn voor het type reis dat de reiziger wenst te maken. In dat geval moet de reiziger die gegevens zo spoedig mogelijk verstrekken, wanneer ze hem uitdrukkelijk worden gevraagd.

Art. 10

Voor de uitvoering van het reiscontract aanvangt, en uiterlijk 7 kalenderdagen voor de afreis, dient de verkoper schriftelijk of via een andere communicatietechniek op afstand, de reiziger volgende inlichtingen te verstrekken:

- a) dienstregelingen en tussenstops en aansluitingen alsook de door de reiziger in te nemen plaats;

b) naam, adres en telefoon- en faxnummer of e-mailadres van de plaatselijke vertegenwoordiger van de verkoper, of bij het ontbreken daarvan, naam, adres, telefoon- en faxnummer of e-mailadres van de plaatselijke instanties die de reiziger bij moeilijkheden kunnen helpen. Zo deze instanties niet bestaan, moet de reiziger beschikken over een telefoon- of faxnummer zodat hij zo spoedig mogelijk contact kan opnemen met de verkoper;

c) voor reizen en verblijven van minderjarigen in het buitenland, de informatie waardoor rechtstreeks contact mogelijk is met het kind of met de persoon die op de plaats van het verblijf verantwoordelijk is.

De bovenvermelde termijn van 7 kalenderdagen is niet van toepassing indien de uitvoering van het contract binnen 7 dagen na het sluiten ervan moet gebeuren. In dat geval moeten de hierboven vermelde gegevens in de mate van het mogelijke worden verstrekt tijdens het sluiten van het contract.

Hoofdstuk IV. Het reiscontract

Afdeling 1. Totstandkoming van het contract

Art. 11

Het reiscontract wordt schriftelijk gesloten en in evenveel exemplaren als er partijen zijn.

Art. 12

Indien het reiscontract werd gesloten via een techniek van communicatie op afstand, wordt het pas definitief geldig nadat de verkoper heeft aangetoond dat het nadien schriftelijk werd bevestigd.

Onderafdeling 1. Inhoud van het contract

Art. 13

§ 1. Het reiscontract vermeldt ten minste:

1° de vermeldingen die in het in artikel 7 bedoelde reisaanbod staan, en meer bepaald degene waarbij de reiziger erkent de in datzelfde artikel bedoelde informatie te hebben ontvangen;

2° de plaats en de datum van ondertekening;

3° de naam en het adres van de verkoper of de verkopers in de hypothese dat een daarvan handelt voor rekening van een andere verkoper;

4° de naam en het adres van de instantie die garant staat voor de diensten van de verkoper;

5° de naam en het adres van de reiziger die het contract ondertekent, en, indien van toepassing, van de reiziger die geniet van de prestaties uit het contract;

6° de plaatsen en data van begin en einde van de verblijven, en indien deze onderscheiden periodes van verblijf omvatten, de verschillende periodes en data;

7° de te gebruiken vervoermiddelen, kenmerken en categorieën van vervoermiddelen;

8° de data, tijdstippen en plaatsen van vertrek en terugkeer;

9° de totaalprijs die al de in het contract overeenkomstig artikel 14 bepaalde prestaties dekt.

10° de gegevens met betrekking tot een eventuele herziening van de prijs en de precieze berekeningswijze ervan, overeenkomstig artikel 14.

11° de termijn en de wijze van betaling van de prijs alsook het bedrag van het oorspronkelijke voorschot, dat in geen geval hoger mag zijn dan 25% van de prijs, het saldo dat ten laatste voor de afreis moet worden betaald en ten vroegste binnen de maand die de reis voorafgaat.

12° de bijzondere wensen die de reiziger aan de verkoper te kennen heeft gegeven op het ogenblik van de boeking;

13° de voorwaarden om het contract over te dragen;

14° de voorwaarden om het contract te verbreken in hoofde van de reiziger en in hoofde van de verkoper;

15° de wijze waarop en de termijnen waarbinnen de reiziger een eventuele klacht moet indienen in verband met het niet of slecht uitvoeren van de overeenkomst;

16° de voorwaarden van een annulatie-, bijstands- of elke andere verzekering, alsook de naam en het adres van de verzekeringsmaatschappij of de precieze aanduiding van de bladzijde van het document waarin deze informatie is vermeld, en dat voor het ondertekenen van het contract aan de reiziger werd afgegeven.

§ 2. Het reiscontract dient eveneens volgende elementen te vermelden, indien ze relevant zijn voor het betrokken contract :

1° Indien logies in de reisovereenkomst is opgenomen : de ligging, de toeristische categorie of het niveau van comfort en de belangrijkste kenmerken ervan, de overeenstemming ervan met de voorschriften van het ontvangende land, waarbij de reiziger moet gewezen worden op het verschil tussen deze klassering en de normen die in België toepasselijk zijn;

2° de bezoeken, excursies of andere diensten, die inbegrepen zijn in de overeengekomen totaalprijs;

3° de bijzondere wensen van de reiziger die door de verkoper zijn aanvaard.

§ 3. In zoverre de gegevens vervat in de §§ 1 en 2 geheel of gedeeltelijk voorkomen in een programma, een reisbrochure, in het aanbod of in elk ander document dat aan de reiziger voor het ondertekenen van het contract werd afgegeven, mag het reiscontract een verwijzing naar dat document bevatten.

Elke wijziging van het programma moet in het reiscontract vermeld worden.

Het contract moet uitdrukkelijk vermelden dat de reiziger het contract heeft ontvangen.

Onderafdeling 2. De prijs

Art. 14

§ 1. De in het contract overeengekomen prijs kan niet worden herzien, tenzij dat uitdrukkelijk in het contract is voorzien en tenzij het contract uitdrukkelijk het volgende voorziet :

a) de becijferde aanduiding van de elementen waarop de herziening van toepassing kan zijn bij het berekenen van de totale prijs ;

b) de berekeningswijze van de schommelingen wordt opgegeven met onder meer een representatief voorbeeld, en indien de herziening het gevolg is van volgende variabele elementen:

- de op de reis toegepaste wisselkoersen;
- de vervoerskosten, met inbegrip van de brandstofkosten;
- de voor bepaalde diensten verschuldigde heffingen en belastingen.

Deze mogelijke wijzigingen kunnen aanleiding geven tot een verhoging of een verlaging van de prijs, indien de invloed van deze factoren op de precieze berekening van de eindprijs aanleiding geeft tot een verhoging of een verlaging van 10% van de totale prijs.

Indien dit beding van toepassing is, moet de reisverkoper daar de reiziger ten minste twintig kalenderdagen voor de afreis van op de hoogte brengen. Zoniet mag de verhoging niet worden toegepast.

Stelt de reiziger daarentegen vast, dat hem de informatie in verband met een verlaging waarop hij zou kunnen recht hebben, ongeacht of ze gelijk is aan of meer dan 10% van de prijs bedraagt, niet werd meegedeeld binnen de voornoemde termijn, dan kan hij op elk moment het prijsverschil van de reisverkoper terugvorderen.

§ 2. Bedraagt de verhoging meer dan 10% van de totale prijs, dan kan de reiziger het contract zonder vergoeding verbreken. Hij heeft dan recht op onmiddellijke terugbetaling van alle bedragen die hij aan de verkoper heeft betaald, alsook op een interest op de reeds betaalde bedragen, berekend tegen het wettelijk tarief.

§ 3. Betaling van het saldo van de prijs kan slechts geëist worden op voorwaarde dat de reiziger vooraf of tezelfdertijd de schriftelijke bevestiging van de uitvoering van het reiscontract ontvangt.

Onderafdeling 3. Hoofdelijke aansprakelijkheid

Art. 15

Elke reisverkoper, zelfs al is hij niet rechtstreeks medecontractant van de reiziger, die bijdraagt tot het sluiten van het reiscontract en/of aan de uitvoering van het reiscontract is hoofdelijk gehouden tot de verplichtingen bepaald in deze wet.

Onderafdeling 4. Overdraagbaarheid van de boeking

Art. 16

De reiziger kan, voor de aanvang van de reis, zijn reis overdragen aan een derde, die wel moet voldoen aan alle voorwaarden van het reiscontract. De overdrager dient tijdig voor het vertrek de reisverkoper van deze overdracht op de hoogte te brengen.

De reiziger die zijn reis overdraagt en de overnemer zijn hoofdelijk aansprakelijk voor het betalen van de totaalprijs van de reis en van de kosten van de overdracht.

Afdeling 2. Verbreking van het reiscontract

Art. 17

De reiziger kan, voor het reiscontract wordt uitgevoerd, dit contract verbreken. In dat geval en behoudens overmacht vergoedt hij de reisverkoper voor de schade ten gevolge van de verbreking. Deze schadevergoeding kan ten hoogste eenmaal de prijs van de reis bedragen, met dien verstande dat de reeds als voorschot gestorte prijs in elk geval verworven blijft voor de reisverkoper, voor zover dat voorschot de totaalprijs niet met 25% overstijgt.

Art. 18

§ 1. De reisverkoper kan de overeenkomst verbreken voor de uitvoering van het reiscontract aanvangt.

§ 2. In dat geval wordt de reiziger vergoed voor de schade die voortvloeit uit het niet uitvoeren van het contract, tenzij :

a) de reisverkoper de reis annuleert omdat het minimum aantal reizigers, voorzien in het contract en nodig voor de uitvoering van de reis, niet werd bereikt en de reiziger, binnen de in het contract vermelde termijn en ten minste een maand voor de vertrekdatum hiervan schriftelijk op de hoogte werd gebracht;

b) de annulatie het gevolg is van overmacht, namelijk van abnormale en onvoorzienbare omstandigheden die onafhankelijk zijn van de wil van degene die zich erop beroept en waarvan de gevolgen ondanks alle

voorzorgsmaatregelen niet konden worden vermeden. Overboeking geldt niet als overmacht. In dat geval bedraagt de schadevergoeding ten hoogste 20% van de totaal betaalde prijs. De voorschotten worden bovendien onmiddellijk terugbetaald.

Art. 19

De reiziger kan het contract verbreken tijdens de uitvoering ervan. Hij verliest dan zowel de betaalde prijs als de nog te betalen prijs voor het overblijvende deel van de reis. Alle andere kosten verbonden aan zijn beslissing zijn exclusief te zijnen laste.

Afdeling 3. Verbreking van het contract en schadeloosstelling

Art. 20

§ 1. De reisverkoper is aansprakelijk voor de goede uitvoering van het contract. Om zijn aansprakelijkheid in geval van gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van het contract te bepalen wordt rekening gehouden met :

- de verwachtingen die de reiziger redelijkerwijs mag hebben op grond van de informatie die hem voor het sluiten van het contract via ongeacht welke drager werd verstrekt;
- de publiciteit die werd gevoerd rond de prestatie en het contract zelf.

§ 2. De aansprakelijkheid van de reisverkoper mag voor deze laatste geen belemmering zijn om andere verstrekkers van diensten aan te spreken waarop hij een beroep heeft gedaan, en aan wie de tekortkoming in de uitvoering van het contract te wijten is, of op te treden tegen zijn aangestelden en vertegenwoordigers, handelend in de uitoefening van hun functie.

§ 3. De reisverkoper is niet aansprakelijk voor de gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering, waarbij de ernst van de tekortkoming of van de externe gebeurtenis, waarvan hierna sprake moet worden beoordeeld, indien :

- a) de gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van het contract volledig of gedeeltelijk is toe te schrijven aan de reiziger;
- b) niet te voorzien of niet te verhelpen gebeurtenissen te wijten zijn aan een derde die vreemd is aan de in het contract bedoelde prestaties;
- c) de tekortkomingen toe te schrijven zijn aan overmacht, met dien verstande dat overboeking in geen geval mag worden beschouwd als een gebeurtenis die de verkoper van zijn aansprakelijkheid bevrijdt.

Art. 21

Indien de diensten voorzien in het contract niet of slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd, of indien de reisverkoper vaststelt dat hij niet kan instaan voor de goede uitvoering van alle of een gedeelte van de voorziene diensten, worden gepaste maatregelen genomen om zonder toeslag voor de reiziger, geschikte alternatieven aan te bieden met het oog op de voortzetting van de reis.

In de mate van het mogelijke worden deze alternatieven in overleg met de reiziger besproken.

De reiziger wordt altijd schadeloos gesteld ten belope van het verschil tussen de voorgenomen en de daadwerkelijk verleende diensten.

Art. 22

§ 1. In geval van gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van een prestatie voorzien in het reiscontract, en indien de voorgestelde oplossingen niet door de reiziger werden aanvaard, wordt de reiziger als volgt vergoed:

- een gelijkwaardig vervoermiddel wordt hem zonder bijkomende kosten onmiddellijk ter beschikking gesteld, dat hem terugbrengt naar de plaats van vertrek of naar een andere met hem overeengekomen plaats voor de terugkeer;
- de reiziger wordt vergoed voor elke schade die hij ondervond ten gevolge van het niet naleven van de contractuele verplichtingen.

§ 2. De reisverkoper kan zijn aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door dood of letsel van de reiziger niet uitsluiten of beperken.

§ 3. De reisverkoper kan zijn aansprakelijkheid voor andere dan lichamelijke schade die voortvloeit uit de gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van het contract niet uitsluiten of beperken, tenzij een internationaal verdrag van toepassing is op het contract, op grond waarvan hij zijn aansprakelijkheid kan uitsluiten of beperken.

§ 4. In elk geval dient de reisverkoper niet enkel de lichamelijke en materiële schade te vergoeden, maar eveneens de morele schade ingevolge de derving van het reisgenot. In dit laatste geval mag de schadevergoeding niet meer belopen dan driemaal de prijs van de reis.

Afdeling 5. Verplichtingen van de reiziger

Art. 23

De reiziger dient elke tekortkoming in de uitvoering van het reiscontract, die hij ter plaatse vaststelt, zo snel mogelijk en in eender welke gepaste vorm mee te delen aan de betrokken dienstverleners ter plaatse. Hij moet zijn klacht bij een ter post aangetekende brief aan de verkoper bevestigen, ten laatste drie maanden na het beëindigen van de reis. Hij kan daartoe het geëigende formulier gebruiken dat hem samen met de reisdocumenten werd overhandigd of dat ter plaatse beschikbaar is en hem onmiddellijk op zijn eerste verzoek wordt overhandigd.

Afdeling 6. Overmacht

Art. 24

Elke gebeurtenis die als overmacht kan worden bestempeld en die de uitvoering van het reiscontract geheel of gedeeltelijk verhindert, moet op geëigende wijze en zo spoedig mogelijk aan de reiziger worden meegedeeld.

Afdeling 7. Vergoedingswijze

Art. 25

Op voorstel van de Minister bevoegd voor consumentenzaken stelt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit, een evaluatietabel op van de verschillende wijzen van vergoeding in geval van gehele of gedeeltelijke niet-uitvoering van de reiscontracten, volgens het soort contract en het soort schade. De aldus uitgewerkte tabel zal ten laatste tijdens het sluiten van het contract aan de reiziger worden overhandigd. De bedragen vermeld in de tabel zijn geenszins een vorm van forfaitaire vergoeding en hebben enkel een indicatieve waarde.

Hoofdstuk V. Rechtsvorderingen

Art. 26

§1. De vorderingen van contractuele oorsprong waarop deze wet van toepassing is, uit hoofde van het overlijden, de verwondingen of enige andere aantasting van de fysieke of geestelijke integriteit van een reiziger, verjaren na tien jaar, overeenkomstig artikel 2262*bis* van het Burgerlijk Wetboek.

§2. De contractuele vorderingen waarop deze wet van toepassing is, andere dan die vermeld in de eerste paragraaf, verjaren na twee jaar. De termijn begint te lopen vanaf de datum die in het contract bepaald is voor het einde van de prestatie die aanleiding heeft gegeven tot het geschil.

§3. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zijn toepasselijk op de vorderingen bedoeld in de paragrafen 1 en 2.

Hoofdstuk VI. Sancties

Afdeling 1. Vordering tot staking

Art. 27

De voorzitter van de Rechtbank van koophandel stelt het bestaan vast en beveelt de staking van zelfs onder het strafrecht vallende daden die een inbreuk vormen op de bepalingen van deze wet. De bepalingen van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument houdende de vordering tot staking, zijn op deze wet van toepassing.

Afdeling 2. Waarschuwingsprocedure

Art. 28

Wanneer is vastgesteld dat een handeling een inbreuk vormt op deze wet of dat zij aanleiding kan geven tot een vordering tot staking op initiatief van de Minister bevoegd voor consumentenzaken of economie, kan deze of de door hem met toepassing van artikel 31 aangestelde ambtenaar een waarschuwing richten tot de overtreder waarbij die tot stopzetting van de handeling wordt aangemaand. overeenkomstig de bepalingen van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument.

De waarschuwing wordt de overtreder ter kennis gebracht binnen een termijn van drie weken volgend op de vaststelling van de feiten, bij een ter post aangetekende brief met ontvangstmelding of door de overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal waarin de feiten zijn vastgesteld.

De waarschuwing vermeldt :

- a) de ten laste gelegde feiten en de geschonden wetsbepaling of -bepalingen;
- b) de termijn waarbinnen zij dienen te worden stopgezet;
- c) dat, indien aan de waarschuwing geen gevolg wordt gegeven, ofwel de Minister een vordering tot staking zal instellen, ofwel de met toepassing van de artikelen 30 en 31 aangestelde ambtenaren de procureur des Konings effectief kunnen inlichten of de regeling in der minne bepaald in volgend artikel kunnen toepassen.

Afdeling 3. Strafbepalingen

Art. 29

Zij die de bepalingen overtreden van de artikelen 6 tot 26 van deze wet, evenals de bepalingen van de besluiten die genomen zijn ter uitvoering van de artikelen van deze wet, worden gestraft met een geldboete van [5.000] euro.

Met een geldboete van [10.000] euro worden gestraft, zij die te kwader trouw de bepalingen van de artikelen 6 tot 26 van deze wet overtreden, evenals de bepalingen van de besluiten die genomen zijn ter uitvoering van de artikelen van deze wet.

Hoofdstuk VII. Opsporing en vaststelling van inbreuken

Art. 30

Onverminderd de plichten van de officieren van gerechtelijke politie, zijn de ambtenaren, aangesteld door de Minister bevoegd voor economie of consumentenzaken, bevoegd om de door deze wet bepaalde inbreuken op te sporen en vast te stellen.

De processen-verbaal welke door die ambtenaren worden opgesteld, hebben bewijskracht tot het tegendeel is bewezen.

De bepalingen met betrekking tot de opsporing en de vaststelling van de inbreuken van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, zijn eveneens van toepassing op deze wet.

Art. 31

De ambtenaren die in het kader van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument daartoe zijn aangesteld, kunnen op inzage van de processen-verbaal die een inbreuk op de bepalingen bedoeld in artikel 29 vaststellen en opgemaakt zijn door de ambtenaren bedoeld in artikel 30, aan de overtreder een som voorstellen waarvan de betaling de strafvordering doet vervallen.

De tarieven alsook de regels voor de betaling en de inning zijn die welke door de wet zijn vastgesteld in het kader van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument.

Hoofdstuk VIII. Diverse bepalingen

Art. 32

De Koning kan een geschillencommissie oprichten waarvan Hij de organisatie en de werkwijze bepaalt.

De Koning kan een modelcontract en een model van algemene voorwaarden opstellen en er ook het gebruik van opleggen.

Hoofdstuk IX. Overgangsmaatregelen

Art. 33

De besluiten genomen bij toepassing van de wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reorganisatie en reisbemiddeling blijven van kracht tot de dag waarop de koninklijke besluiten die voor de toepassing van deze wet moeten worden genomen, in werking treden.

Art. 34

De wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reorganisatie en reisbemiddeling wordt opgeheven.

Art. 35

§ 1. De bepalingen van deze wet treden in hun geheel in werking op de datum vastgesteld door de Koning en ten laatste binnen achttien maanden na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 2, § 1, 1°, c, eerste lid, waarvan de datum van inwerkingtreding wordt bepaald bij koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

§ 2. Bij koninklijk besluit vastgesteld in de Ministerraad overlegd stelt de Koning de lijst op van de artikelen of de gedeelten van artikelen, die toepasselijk zijn op de reiscontracten bedoeld in artikel 2, § 1, 1°, b), eerste lid.

Art. 36

De reiscontracten waarvan de uitvoering nog niet is aangevangen op de datum waarop deze wet in werking treedt zijn aan deze wet onderworpen voor de bepalingen die betrekking hebben op hun uitvoering en de bepalingen die betrekking hebben op de rechtsvorderingen, en meer bijzonder de termijn waarbinnen de vordering moet worden ingediend.

Art. 37

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de maatregelen nemen die noodzakelijk blijken omdat België eventueel in gebreke is gebleven bij de omzetting van de Europese richtlijn van 13 juni 1990 betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten.

Inhoudstafel

Art. 1
Hoofdstuk I. Definities en toepassingsgebied
Art. 2 – 3 – 4 – 5
Hoofdstuk II. Toegang tot de markt
Art. 6
Hoofdstuk III. Informatie- en raadgevingsplicht
Art. 7 – 8 – 9 – 10
Hoofdstuk IV. Reiscontract
Afdeling 1. Totstandkoming van het contract
Art. 11 – 12
Onderafdeling 1. Inhoud van het contract
Art. 13
Onderafdeling 2. De prijs
Art. 14
Onderafdeling 3. Hoofdelijke aansprakelijkheid
Art. 15
Onderafdeling 4. Overdraagbaarheid van de boeking
Art. 16
Afdeling 2. Verbreking van het reiscontract
Art. 17 – 18 – 19
Afdeling 3. Verbreking van het contract en schadeloosstelling
Art. 20 – 21 – 22
Afdeling 4. Verplichtingen van de reiziger
Art. 23
Afdeling 5. Overmacht
Art. 24
Afdeling 6. Wijze van vergoeding
Art. 25
Hoofdstuk V. Rechtsvorderingen
Art. 26
Hoofdstuk VI. Sancties
Afdeling 1. Vordering tot staking
Art. 27
Afdeling 2. Waarschuwingsprocedure
Art. 28
Afdeling 3. Strafbepalingen
Art. 29
Hoofdstuk VII. Opsporing en vaststelling van inbreuken
Art. 30 – 31
Hoofdstuk VIII. Diverse bepalingen
Art. 32
Hoofdstuk IX. Overgangsbepalingen
Art. 33 – 34 – 35 – 36 – 37